

ТӘЖІРИБЕШІЛ ЭКОЛОГТАР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ПРАКТИКУЮЩИХ ЭКОЛОГОВ

Қазақстан Республикасының жаңа Экология кодексі «Тәжірибешіл экологтар қауымдастығы»

Қазақстан, 2021

Тәжірибешіл Қазақстан экологтар қаумдастығы

2018 жылы
құрылған

40 ЖЕКЕ
ЭКОЛОГТАР

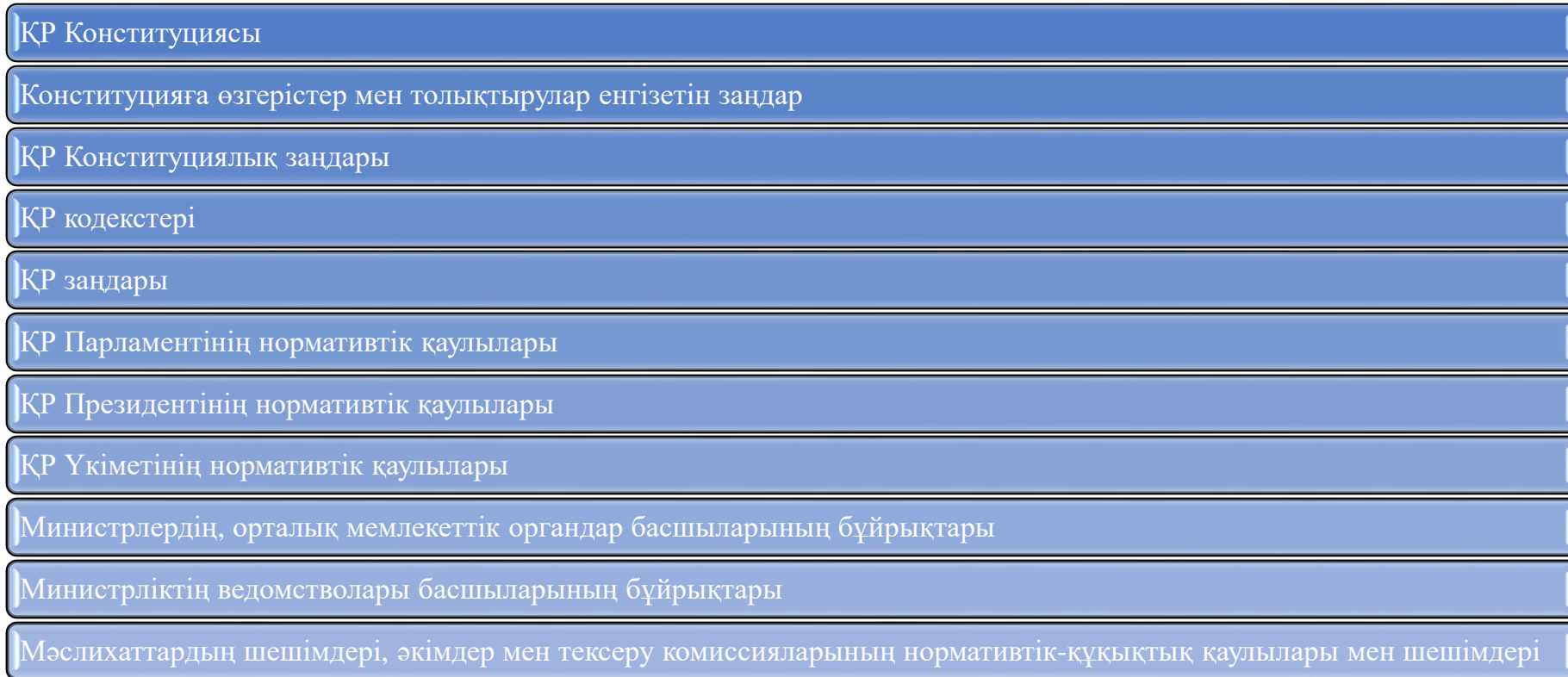
10 ҰЙЫМДАР

ҚЫЗМЕТ БАҒЫТЫ:

- ✓ ЭКОЛОГТАРДЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ
- ✓ ЭКОЛОГИЯ САЛАСЫНДАҒЫ НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ АКТІЛЕРДІ ЖАҚСARTУ
- ✓ ЭКОЛОГТАРДЫ ЖҰМЫСҚА ОРНАЛАСТЫРУ
- ✓ ХАЛЫҚТЫҢ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ТУРАЛЫ ХАБАРДАРЛЫҒЫН АРТТЫРУ
- ✓ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

"Құқықтық актілер туралы" ҚР Заңына сәйкес Қазақстандағы нормативтік-құқықтық актілер (НҚА) иерархиясы:

Төмен тұрған
НҚА
нормалары
жоғары
тұрған ҚР
НҚА
нормаларына
қайшы
болмауы
керек

Экология саласындағы халықаралық нормативтік құқықтық актілер

В соответствии со статьей 6 Закона РК «О правовых актах» международные договоры, ратифицированные Республикой Казахстан, имеют приоритет перед ее законами и применяются непосредственно, кроме случаев, когда из международного договора следует, что для его применения требуется издание закона.

"Құқықтық актілер туралы" ҚР Заңының 6-бабына сәйкес Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттар оның заңдарынан басымдыққа ие және халықаралық шартта оны қолдану үшін заң шығару талап етілетін жағдайларды қоспағанда, тікелей қолданылады.

БҰҰ-ның Қоршаған ортаны қорғау саласындағы 27 конвенциясын Қазақстан ратификациялады:

- Ақпаратқа қол жеткізу, шешімдер қабылдауға жұртшылықтың қатысуы және қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша сот төрелігіне қол жеткізу туралы БҰҰ конвенциясы 1998 жылы Данияда қабылданды, Қазақстан Конвенцияны 2000 жылғы 23 қазандағы N 92-ІІ ҚР Заңымен ратификациялады
- 1991 жылы ЭСПО қаласында қабылданған трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерді бағалау туралы Эспо конвенциясы, Қазақстан 2000 жылғы 21 қазандағы N 86-ІІ ҚР Заңымен қосылды
- Қауіпті қалдықтарды трансшекаралық тасымалдауды және оларды жоюды бақылау туралы Базель конвенциясы, 1989 жылы қабылданды, Қазақстан Конвенцияға 2003 жылы қосылды.
- Тұрақты органикалық ластауыштар жөніндегі Стокгольм конвенциясы, конвенция 2004 жылғы 17 мамырда күшіне енді. Қазақстан Конвенцияға 2007 жылғы 7 маусымдағы N 259 ҚР Заңымен қосылды
- Рамсар Конвенциясы немесе сулы-батпақты алқаптар туралы Конвенция 1971 жылы қабылданды.
- Париж келісімі-атмосферадағы көмірқышқыл газының мөлшерін азайту жөніндегі шараларды реттейтін климаттың өзгеруі туралы БҰҰ негіздемелік конвенциясы шеңберіндегі келісім. Қазақстан келісімге 2016 жылы қосылды.
- Сынап туралы минамат Конвенциясына 10 жылдың 2013 қазанында қол қойылды. 2020 жылдан бастап конвенция құрамында сынабы бар бірнеше түрлі өнімдерді, соның ішінде электр батареяларын, электр ажыратқыштар мен релелерді, ықшам люминесцентті шамдардың кейбір түрлерін өндіруге, экспорттауға және импорттауға тыйым салады. Қазақстан қол қояды деп күтілуде.

Экология саласындағы халықаралық нормативтік құқықтық актілер

ақпараттық жүйе | ecounion.kz

Понедельник, 15 марта, 2021

ТӘЖІРІБЕШІЛ ЭКОЛОГТАР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

О НАС ▾ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО ▾ ОБУЧЕНИЕ ▾ МОНИТОРИНГ ▾ ЭТО ИНТЕРЕСНО

Объявление: **Конвенции ООН**

Объявление: **Кодексы РК** (ут вывезить из побережья озера Балхаш)

Объявление: **Законы РК**

Объявление: **Правила**

Объявление: **Методики**

Объявление: **Изменения в НПА**

ақпараттық жүйе | ecounion.kz/?page_id=3063

О НАС ▾ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО ▾ ОБУЧЕНИЕ ▾ МОНИТОРИНГ ▾ ЭТО ИНТЕРЕСНО ▾ ВАКАНСИИ ▾ КОНТАКТЫ ▾

Конвенции ООН и международные соглашения в области охраны окружающей среды, ратифицированные и подписанные Казахстаном

Перечень конвенций ООН и международных соглашений в области охраны окружающей среды, ратифицированных, подписанных Республикой

№	Наименование конвенции, соглашения	Документ Республики Казахстан о присоединении/ратификации	Интернет ресурсы секретариатов
1	Конвенция Всемирной метеорологической организации, 11 октября 1947 г.	Постановление Верховного Совета РК о присоединении от 18.12.1992г. №1791-XII	www.wmo.ch
2	Конвенция о биологическом разнообразии. Рио-де-Жанейро, июнь 1992 г.	Постановление Кабинета Министров РК об одобрении от 19.08.1994г. №918	http://www.cbd.int/
3	Международная Конвенция о гражданской ответственности за ущерб от загрязнения нефтью. Брюссель, 29 ноября 1969 г.	Постановление Кабинета Министров РК о присоединении от 4.05.1994г. N 244	
4	Конвенция об охране всемирного культурного и природного наследия. Париж, 16 ноября 1972 г.	Присоединение 29.04.1994.	www.unesco.org/whc/nwhc/pages/home/ http://whc.unesco.org/en/conventiontext/
5	Международная Конвенция по	Постановление КМ РК о	

Экология саласындағы халықаралық нормативтік құқықтық актілер

ҚР жаңа экологиялық кодексінің құрылу тарихы

- 2018 жылы ҚР жаңа экологиялық кодексінің тұжырымдамасымен жұмыс басталды
- 2018 жылдың қыркүйегінде ведомствоаралық комиссия отырысында ҚР Жаңа Экологиялық Кодексінің Тұжырымдамасы бекітілді.
- 2018 жылдың соңында түрлі қауымдастық өкілдерінен тұратын жұмыс тобы құрылды
- 2019 жылы жұмыс тобы ҚР жаңа экологиялық кодексі жобасының нормаларын қарады
- 2019 жылдың желтоқсанында ҚР жаңа экологиялық кодексінің жобасы Үкіметте бекітіліп, ҚР Мәжілісіне жіберілді
- 2020 жылы ҚР жаңа экологиялық кодексінің жобасы Мәжілісте қаралып, бекітілді және ҚР Сенатына жіберілді
- ҚР Президенті 2021 жылғы 2 қаңтарда қол қойды, 418-баптың 24-тарауынан тұрады. 2021 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді.

ҚР жаңа экологиялық Кодексімен қандай өзгерістер ұсынылады?

- Стратегиялық Экологиялық Бағалау
- Объектілерді санаттау
- Жер учаскесін бөлу
- ҚОӘБ (Қоршаған ортаға әсерді бағалау) жүргізу тәртібі
- Қауіпті қалдықтарды қайта өңдеушілердің қызметін лицензиялау және қалдықтарды жинаушылар үшін хабарлама жасау тәртібі
- Қалдықтарды жинаушылар үшін хабарлама жасау тәртібі
- Кәсіпорындарды кенеттен тексеру
- Қоғамдық бірлестіктердің өкілеттіктерін кеңейту
- НДТ (Ең үздік қолжетімді техникалар) и АСМ (автоматты мониторинг жүйесі), ПЭК (өндірістік экологиялық бақылау)
- Құқық бұзушылықтар үшін жауапкершілікті арттыру және төлемдерді ұлғайту
- Жауапкершілікке тарту мерзімін ұлғайту

2021 жылдан бастап ҚР жаңа экологиялық кодексі

- Объектілерді санаттауды қайта қараумен бірге мемлекеттік экологиялық сараптамадан (ЖЭС) өтуге арналған объектілер саны қысқартылады. Жобаның әсерін міндетті бағалауға I санаттағы объектілер жатады және скринингтен кейін 2 санаттағы объектілер.
- ҚОӘБ кезінде және өндірістік экологиялық бақылауды (ӨЭК) жүргізу кезінде зертханалық зерттеулердің рөлі күшейтілуде.
- Нақты уақытта шығарындылар мониторингінің автоматтандырылған жүйесін міндетті орнату бойынша норма енгізілуде:
- 50 ірі ластаушы кәсіпорындарда ең үздік қолжетімді техникаларды (НДТ) міндетті түрде орнату.
- Мемлекеттік бағдарламалар үшін стратегиялық экологиялық бағалау жүргізу енгізілуде.
- Қалдықтардың иерархиясы ұсынылады және қалдықтарды жинаушылардың, қайта өңдеушілердің қызметін реттеу бойынша нормалар ұсынылады.

Қоғамдық бірлестіктердің өкілеттіктерін кеңейту

- Қоғамдық қатысу қағидаты

Жұртшылықтың осы Кодексте белгіленген шарттарда және тәртіппен қоршаған ортаны қорғау және Қазақстан Республикасының орнықты даму мәселелерін қозғайтын шешімдер қабылдауға қатысуға құқығы бар.

Жұртшылықтың қоршаған ортаны қорғау мүдделерін қозғайтын және Қазақстан Республикасының орнықты дамуы мәселелері бойынша шешімдер қабылдауға қатысуы әртүрлі нұсқаларды қарау үшін барлық мүмкіндік ашық болатын және жұртшылықтың тиімді қатысуы қамтамасыз етіле алатын ерте кезеңнен бастап қамтамасыз етіледі.

- Қоғамның стратегиялық экологиялық бағалауға (СЭБ) қатысуы
- Шешімдер қабылдау кезінде жұртшылықтың қатысуы
- Қоршаған ортаға әсерді бағалау (ҚОӘБ) жөніндегі есепті қарау кезінде жұртшылықтың қатысуы
- Қоғамдық экологиялық сараптама
- Қоғамдық экологиялық бақылау

ТӘЖІРИБЕШІЛ ЭКОЛОГТАР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ПРАКТИКУЮЩИХ ЭКОЛОГОВ

«Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдарының құзыретіндегі экологиялық аспектілер»

Қазақстан, 2021

21-бап. Экологиялық ақпаратты жинау және тарату

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органы жыл сайын 1 мамырға дейін ресми интернет-ресурста өткен жылғы:

қоршаған орта сапасының бекітілген нысаналы көрсеткіштері және барлық тиісті индикатордың нақты нәтижелері туралы;

мемлекеттік экологиялық саясаттың жергілікті деңгейде іске асырылу барысы туралы;

қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарының іске асырылу барысы және жергілікті бюджеттің осындай іс-шараларға арналған шығыстары туралы;

қоршаған ортаға жағымсыз әсер еткені үшін жергілікті бюджетке түскен төлемнің жалпы сомасы туралы ақпаратты орналастырады.

28-бап. Бірыңғай мемлекеттік экологиялық саясатты іске асыру

1. Қазақстан Республикасының бірыңғай мемлекеттік экологиялық саясаты ҚР Үкіметі әзірлеген негізгі бағыттар бойынша іске асырылады.
2. *Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың* жергілікті атқарушы органдары қоршаған орта сапасының бекітілген нысаналы көрсеткіштерін ескере отырып, ҚР заңнамасына сәйкес жергілікті деңгейде мемлекеттік экологиялық саясаттың іске асырылуы үшін жауапты болады.
3. Мемлекеттік экологиялық саясатты орталық және жергілікті деңгейлерде іске асыру кезінде осы Кодекске сәйкес мүдделі жұртшылықтың қоршаған ортаны қорғауға қатысты мәселелер бойынша шешімдер қабылдау процесіне қатысу құқығының сақталуы қамтамасыз етілуге тиіс.
4. Мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар өз құзыреті шегінде жеке және заңды тұлғаларды экологиялық ағарту және олардың экологиялық мәдениетін арттыру жөніндегі шараларды қамтамасыз етеді, сондай-ақ мемлекеттік экологиялық саясатты іске асыруға олардың ерікті негізде тартылуы үшін қажетті жағдай жасайды.

29-бап. Бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар

Бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын **қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар** Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарында белгіленетін бағыттарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің, Қазақстан Республикасы Үкіметінің және жергілікті өкілді органдардың шешімдеріне сәйкес айқындалады.

Қоршаған ортаны қорғауға және оның сапасын жақсартуға бағытталған технологиялық, техникалық, ұйымдастырушылық, әлеуметтік және экономикалық шаралар кешені қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар болып табылады.

29-бап. Бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларға:

экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған;

қоршаған ортаны қорғау саласында ақпараттық жүйелерді қалыптастыратын және экологиялық ақпарат беруге ықпал ететін;

қоршаған ортаның сапалық сипаттамаларын арттыру арқылы қоршаған орта құрамдастарының жай-күйін жақсартатын;

орнықты даму үшін экологиялық білімді насихаттауға, экологиялық білім беруге және ағартуға ықпал ететін;

өндірістік экологиялық бақылаудың тиімділігін арттыратын;

парниктік газдардың шығарылу көлемін қысқартуға және (немесе) парниктік газдардың сіңірілуін ұлғайтуға бағытталған іс-шаралар жатады.

экологиялық жүйелердің жай-күйін тұрақтандыру мен жақсартуға, биоәртүрлілікті сақтауға және орнықты пайдалануға, табиғи ресурстарды молықтыруға ықпал ететін;

қоршаған ортаны қорғауға, табиғи ресурстарды орнықты пайдалануға және қоршаған ортаны қорғауды басқарудың халықаралық стандарттарын ендіруге бағытталған әдістер мен технологияларды жетілдіретін;

қоршаған ортаның ластануының, табиғи ортаның тозуының, кез келген нысанда экологиялық залал келтірудің және осыған байланысты адамның өміріне және (немесе) денсаулығына қатердің алдын алатын және оларды болғызбайтын;

төзімді органикалық ластағыштарды қоса алғанда, қауіпті химиялық заттарды қауіпсіз басқаруды қамтамасыз етуге, қоршаған ортаға антропогендік те, табиғи сипатта да химиялық, биологиялық және физикалық әсер ету деңгейін төмендетуге бағытталған;

29-бап. Бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының

қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралары қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарларының негізінде және соған сәйкес жүргізіледі.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органы осы Кодекске 4-қосымшада көзделген қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың үлгілік тізбесін негізге ала отырып, **3 жылдық** перспективаға әзірлейді.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу кезінде мүдделі жұртшылықтың қатысуы қоғамдық тыңдауларды өткізу қағидаларына сәйкес қамтамасыз етіледі.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісілгеннен кейін қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың тиісті жергілікті өкілді органы бекітеді.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу тәртібін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган әзірлейді және бекітеді.

29-бап. Бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары жыл сайын, есепті кезең аяқталғаннан кейін 1 ақпаннан кешіктірмей облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың тиісті жергілікті өкілді органына және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуы туралы есеп ұсынады.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың бекітілген жоспары осы іс-шаралар жоспары әзірленген және бекітілген жылдың алдындағы үш жыл ішінде жергілікті бюджетке түскен, қоршаған ортаға жағымсыз әсер үшін төлем сомаларынан кем емес көлемде бюджет қаражаты есебінен іске асырылады.

Қоршаған ортаға жағымсыз әсер үшін келіп түскен төлем сомаларынан қалыптастырылатын және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларға жіберілетін қаражат жеткіліксіз болған жағдайда, қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың бекітілген жоспары қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша ғана өзгертілуі мүмкін.

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралары Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қосымша жүзеге асырылуы мүмкін.

ҚР жаңа экологиялық кодексіне сәйкес шығарындыларды нормалау

ҚОРШАҒАН ОРТА
САПАСЫНЫҢ НЫСАНАЛЫ
КӨРСЕТКІШТЕРІ (ЦПКОС)
ЖӘНЕ САПANYҢ
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ
НОРМАТИВТЕРІ

КӨЗІ

ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ҮЛЕСТІК НОРМАТИВТЕРІ:

- 1) эмиссиялар көлемінің бірлігіндегі маркерлік ластағыш заттардың шекті саны (массасы);
- 2) уақыт бірлігіне немесе өндірілетін өнімнің (тауардың), орындалатын жұмыстың, көрсетілетін қызметтің бірлігіне есептелетін электр және (немесе) жылу энергиясының, өзге ресурстардың тұтынылу мөлшері түрінде белгіленетін экологиялық нормативтер түсініледі.

ШТАТТЫҚ ШАРТТАР ЖӘНЕ МАКСИМАЛДЫ
ЖҮКТЕМЕ

КӘСІПОРЫН

ШЫҒАРЫНДЫЛАРҒА АРНАЛҒАН
ЖЫЛДЫҚ ЛИМИТТЕР
ШЫҒАРЫНДЫЛАРДЫҢ
ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ НОРМАТИВТЕРІ(НДТ)
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ РҰҚСАТТАР
ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕР ЕТУ ТУРАЛЫ
ДЕКЛАРАЦИЯ

ЕЛДІ МЕКЕН

ШЫҒАРЫНДЫЛАРДЫҢ КӨЗДЕРІН ТҮГЕНДЕУ
АТМОСФЕРАЛЫҚ АУА ЛАСТАНУЫНЫҢ
ЖИЫНТЫҚ ЕСЕП-ҚИСАПТАРЫ(5 жылда 1 рет)
ШЕКТІ ЖОЛ БЕРІЛЕТІН ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫНЫҢ
ЖИЫНТЫҚ ТОМДАРЫ

ҚР жаңа экологиялық кодексінің жобасындағы ең үздік қолжетімді техникалар (НДТ):

Еуропалық Одақта өнеркәсіптік қондырғылардан ластаушы заттардың шығарындыларын реттейтін ЕО-ның негізгі құралы Еуропалық парламенттің және өнеркәсіптік шығарындылар жөніндегі кеңестің 2010/75 / ЕО директивасы (өнеркәсіптік шығарындылар туралы Директива немесе ІАҚ) болып табылады. ІАҚ Еуропалық Одақта (ЕО) зиянды өнеркәсіптік шығарындыларды азайту есебінен, атап айтқанда, ең озық қолжетімді техникаларды (ОҚТ) қолдану есебінен адам денсаулығы мен қоршаған ортаны (ауаны, суды және топырақты) қорғаудың жоғары деңгейіне қол жеткізуге бағытталған.

Ең үздік қолжетімді техникалар экологиялық әсерлер мен экономикалық шығындарды ескере отырып, барлық технологиялық процестерді және олардың аппаратуралық жарақтандырылуын ескеретін Өнеркәсіптің жекелеген салалары үшін анықтамалық ұсынымдық құжаттар түрінде ұсынылған. Қолжетімді ең үздік техникалар бойынша анықтамалықтар технологияларды таңдау кезінде кәсіпкерлік қызмет субъектілері үшін де, сондай-ақ қоршаған ортаға рұқсат беруге рұқсат беру кезінде уәкілетті мемлекеттік органдар үшін де негіз болып табылады.

Беларуссияда 2012 жылы ЕО-ның ең жақсы қол жетімді техникаларының анықтамалары және Дүниежүзілік банктің техникалық көмегі арқылы аударылды.

Финляндия сияқты басқа елдерде қоршаған ортаны жақсарту үшін энергетика, көлік және ауыл шаруашылығы салаларына 2.5-4 миллиард еуро субсидия бөлінді, Франция мен Германияда да осындай шаралар қолданылды. Норвегия ең үздік қолжетімді техниканы енгізетін кәсіпорындар үшін жеңілдікті кредиттер береді. Чехияда, Польшада және Чехословакияда қолжетімді ең үздік техникалар мемлекеттік экологиялық қорлар, қарыздар, субсидиялар және гранттар арқылы ынталандырылады.

Ең үздік қолжетімді техникалар

Ең үздік қолжетімді техникалар деп қызмет түрлері мен оларды жүзеге асыру әдістерінің неғұрлым тиімді және озық даму сатысы түсініледі, бұл олардың қоршаған ортаға жағымсыз антропогендік әсер етуді болғызбауға немесе, егер бұл іс жүзінде жүзеге асырылмаса, барынша азайтуға бағытталған технологиялық нормативтер мен өзге де экологиялық шарттарды белгілеуге негіз болу үшін практикалық жарамдылығын куәландырады.

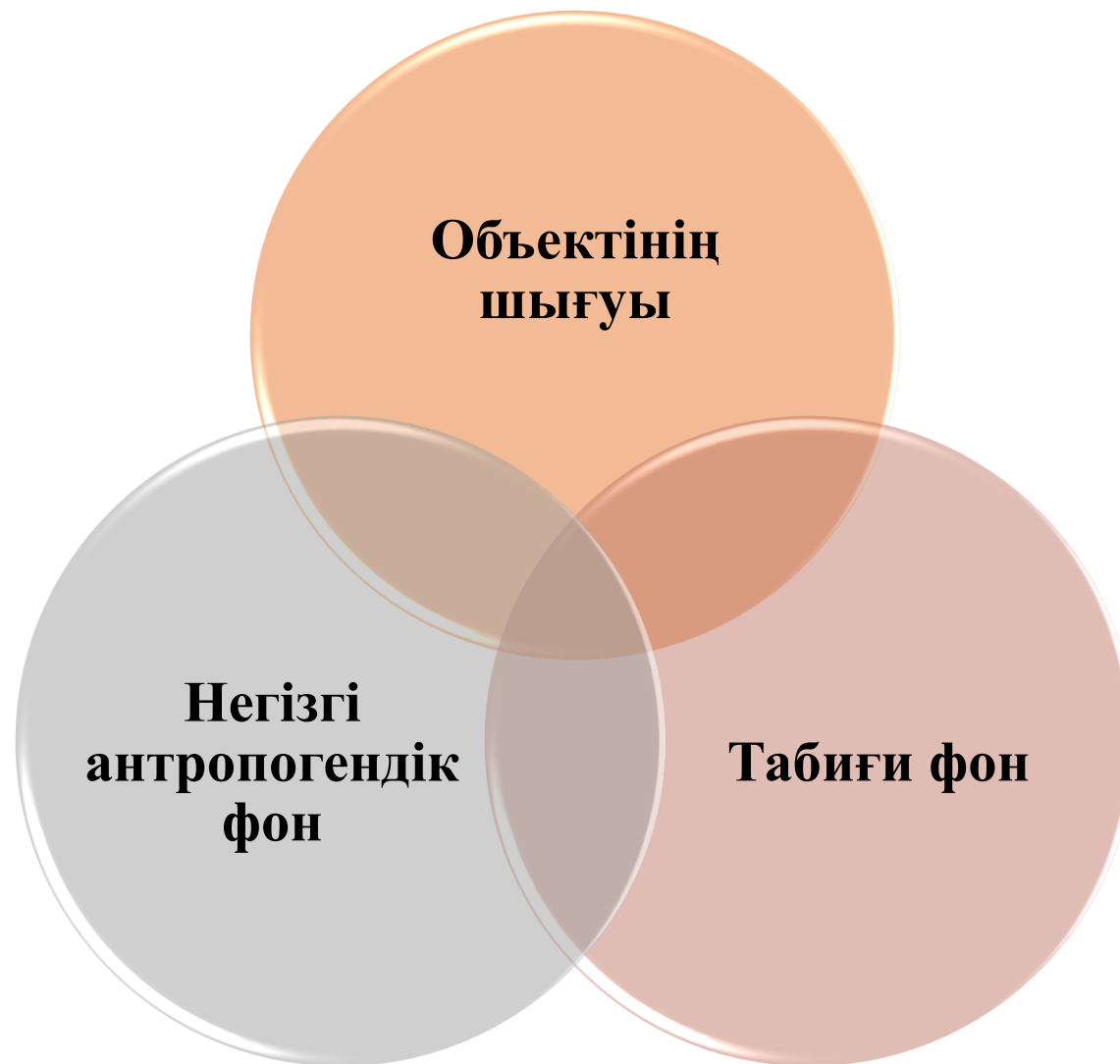
1) техникалар деп пайдаланылатын технологиялар, сондай-ақ объектіні жобалауға, салуға, қызмет көрсетуге, пайдалануға, басқаруға және пайдаланудан шығаруға қолданылатын тәсілдер, әдістер, процестер, практикалар, ұстанымдар мен шешімдер түсініледі;

2) егер техникалардың даму деңгейі мұндай техникаларды шығындар мен пайданы назарға ала отырып, мұндай техникалардың Қазақстан Республикасында қолданылу-қолданылмауына немесе өндірілу-өндірілмеуіне қарамастан және олар объектінің операторына негізді түрде қолжетімді болатындай шамада ғана өндірістің тиісті секторында экономикалық және техникалық ықтимал шарттарда ендіруге мүмкіндік берсе, олар қолжетімді болып есептеледі;

3) ең үздік деп бір тұтас ретінде қоршаған ортаны қорғаудың жалпы жоғары деңгейіне жетуде неғұрлым пәрменді қолжетімді техникалар түсініледі..

122-бапқа сәйкес, атмосфералық ауаға жалпы жүктеме

37-бап. Қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштері

Қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштері (бұдан әрі – сапаның нысаналы көрсеткіштері) деп қоршаған ортаның жекелеген құрамдастары жай-күйінің сандық және сапалық сипаттамаларының және қоршаған ортаны қорғау және белгілі бір уақыт кезеңінде қол жеткізілуге тиіс қалдықтарды тиімді басқару жөніндегі шаралардың қамтамасыз етілу деңгейін сипаттайтын өзге де көрсеткіштердің жиынтығы түсініледі.

Сапаның нысаналы көрсеткіштері әрбір облыс, республикалық маңызы бар қала және астана деңгейінде белгіленеді.

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары әрбір **5 жылдық** кезеңге арналған сапаның нысаналы көрсеткіштерін әзірлеуге міндетті.

Әзірленген **сапаның нысаналы көрсеткіштері** қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісілуге жатады және оларды тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің жергілікті өкілді органдары бекітеді.

Сапаның нысаналы көрсеткіштерін әзірлеу қағидаларын, оның ішінде өздері үшін сапаның нысаналы көрсеткіштері белгіленетін индикаторлардың ең аз тізбесін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган осы Кодекстің ережелерін ескере отырып бекітеді.

37-бап. Қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштері

Әрбір облыс үшін әзірленетін және бекітілетін сапаның нысаналы көрсеткіштері тұтас облыс үшін де, облыс шегіндегі мына аумақтар:

01

аудандар;

02

халық саны 100 000 адамнан асатын елді мекендер;

03

өздерінің шегінде қоршаған орта жай-күйінің мониторингі нәтижелері бойынша сапаның экологиялық нормативтерінің бұзылуы анықталған өзге де елді мекендер;

04

ерекше қорғалатын табиғи аумақтар;

05

өздерінің шегінде қоршаған орта жай-күйінің мониторингі нәтижелері бойынша сапаның экологиялық нормативтерінің бұзылуы анықталған өзге де аумақтар (акваториялар) үшін де тиісті көрсеткіштерді қамтуға тиіс.

37-бап. Қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштері

Өздері үшін сапаның нысаналы көрсеткіштері белгіленетін ең төмен индикаторлар тізбесіне міндетті түрде:

- 01 атмосфералық ауаның сапасы;
- 02 жерүсті және жерасты суларының сапасы;
- 03 жердің және топырақтың сапасы;
- 04 әрбір жеке өңірдің климаты мен топырақ жағдайлары ескеріле отырып, ормандардың және жасыл екпелердің жиынтық алаңдары;
- 05 жердің тозуын және шөлейттенуін қысқарту;
- 06 ластағыш заттардың түрлері бойынша шығарындылардың жиынтық көлемі;
- 07 ластағыш заттардың түрлері бойынша және әрбір жеке су объектісі мен бассейні бойынша төгінділердің жиынтық көлемі;
- 08 коммуналдық қалдықтардың түрлері бойынша – оларды бөлек жинау, қайта пайдалануға дайындау, қайта өңдеу, кәдеге жарату және жою (күрту және (немесе) көму) үлесі;
- 09 парниктік газдардың шығарылуын қысқартудың жиынтық көлемі енгізіледі.

37-бап. Қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштері

Сапаның экологиялық
нормативтері
сақталмайтын

әкімшілік-аумақтық
бірліктер, аумақтар
(акваториялар)

үшін сапаның нысаналы
көрсеткіштері 10 жылдан
аспайтын мерзімде сапаның
экологиялық нормативтеріне
кезең-кезеңмен қол жеткізуді
қамтамасыз ететіндей етіп
белгіленуге тиіс.

Сапаның экологиялық
нормативтері сақталатын

тиісті әкімшілік-аумақтық
бірліктердің аумақтарында

сапаның экологиялық нормативтерімен
салыстырғанда қоршаған орта сапасының
неғұрлым жоғары деңгейін қамтамасыз
ететін, оның ішінде өздері үшін сапаның
нысаналы көрсеткіштері белгіленетін ең
төмен индикаторлар тізбесіне кірмейтін
индикаторлар үшін сапаның нысаналы
көрсеткіштері белгіленуі мүмкін.

48-бап. Экологиялық бағалау ұғымы және 49-бап. Экологиялық бағалау түрлері

Экологиялық бағалау - белгіленіп отырған және жүзеге асырылатын қызметті немесе әзірленетін құжатты іске асырудың қоршаған ортаға тікелей ықтимал және жанама елеулі әсер етуін анықтау, зерделеу, сипаттау және бағалау процесі түсініледі.

стратегиялық экологиялық бағалау;

трансшекаралық әсерді бағалау;

қоршаған ортаға әсерді бағалау;

оңайлатылған тәртіп бойынша экологиялық бағалау түрінде жүргізіледі.

Экологиялық бағалау
бағалаудың
нысанасына қарай:

51-бап. Стратегиялық экологиялық бағалау туралы жалпы ережелер және 52-бап. Стратегиялық экологиялық бағалау нысанасы

Стратегиялық экологиялық бағалау деп мемлекеттік бағдарламаларды, аумақтарды дамыту бағдарламаларын және елді мекендердің бас жоспарларын іске асыру кезінде қоршаған ортаға ықтимал елеулі әсерді тиісті зерттеулер негізінде анықтау, зерделеу, сипаттау және бағалау процесі түсініледі.

Ауыл шаруашылығын, орман шаруашылығын, балық аулауды, энергетиканы, өнеркәсіпті (пайдалы қазбаларды барлау мен өндіруді қоса алғанда), көлікті, қалдықтарды басқаруды, су шаруашылығын, телекоммуникацияларды, туризмді, қалалық және ауылдық аумақтарды дамытуды жоспарлауды, жерді пайдалану мен қорғауды дамытуға бағытталған Құжаттар міндетті стратегиялық экологиялық бағалауға жатады.

52-бап. Стратегиялық экологиялық бағалау нысанасы

Құжаттарға өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу кезінде, егер Құжаттардың әсеріне скринингтің нәтижелері бойынша мұндай өзгерістерге және (немесе) толықтыруларға стратегиялық экологиялық бағалау жүргізудің қажет емес екені белгіленсе, стратегиялық экологиялық бақылау жүргізілмейді.

Міндетті стратегиялық экологиялық бағалау жүргізуді талап етпейді:

қаржы және бюджет салаларындағы құжаттар;

жалғыз мақсаты қорғанысты, ұлттық қауіпсіздікті, азаматтық қорғау, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі іс-шараларды қамтамасыз ету болып табылатын құжаттар

53-бап. Стратегиялық экологиялық бағалау сатылары

Стратегиялық экологиялық бағалау мынадай сатылардан тұрады:

- 01 осы Кодексте белгіленген өлшемшарттар негізінде, оның ішінде осы Кодексте көзделген жағдайларда – Құжаттың әсеріне скринингтің нәтижелері бойынша стратегиялық экологиялық бағалау жүргізу қажеттігін айқындау;
- 02 стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есептің қамту саласын айқындау;
- 03 стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есепті дайындау;
- 04 стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есептің сапасын бағалау;
- 05 Құжаттың жобасы бекітілгенге дейін оны стратегиялық экологиялық бағалау жөніндегі есепке сәйкестігі тұрғысынан қарау;
- 06 Құжаттың қоршаған ортаға елеулі әсер етуінің мониторингі.

59-бап. Стратегиялық экологиялық бағалау шеңберінде мүдделі мемлекеттік органдармен консультациялар

Құжатты іске асыру кезінде өздерінің функцияларын қозғайтын мемлекеттік органдар, жергілікті атқарушы органдар мүдделі мемлекеттік органдарға жатады.

Әрбір нақты жағдайда мүдделі мемлекеттік органдардың тізбесін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

Бұл ретте барлық жағдайда мүдделі мемлекеттік органдар қатарына міндетті түрде:

- денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган,
- сондай-ақ өздерінің аумағы шегінде Құжатты іске асыру болжанатын әкімшілік-аумақтық бірліктердің жергілікті атқарушы органдары енгізіледі.

59-бап. Стратегиялық экологиялық бағалау шеңберінде мүдделі мемлекеттік органдармен консультациялар

Мүдделі мемлекеттік органдармен консультациялар мүдделі мемлекеттік органдардың ескертулері мен ұсыныстарын алу, қарау және есепке алу процесін білдіреді:

Құжаттың әсеріне
скрининг жүргізу;

стратегиялық
экологиялық бағалау
жөніндегі есептің
қамту саласын
айқындау;

стратегиялық
экологиялық бағалау
жөніндегі есептің
сапасын айқындау;

Құжаттың жобасы
бекітілгенге дейін оны
сапасы қанағаттанарлық деп
танылған стратегиялық
экологиялық бағалау
жөніндегі есепке сәйкестігі
тұрғысынан қарау кезінде

60-бап. Мүдделі жұртшылықтың стратегиялық экологиялық бағалау (СЭБ) жүргізуге қатысуы

Мүдделі жұртшылық осы мәселеге қатысты ескертүлер немесе ұсыныстар білдіруге құқылы:

- 1) Құжат жобасына қатысты – стратегиялық экологиялық бағалаудың кез келген сатысында;
- 2) Құжаттардың әсер ету скринингі кезеңінде СЭБ жүргізу қажеттілігі немесе қажеттілігінің болмауы;
- 3) СЭБ бойынша есептің қамту саласы - СЭБ бойынша есептің қамту саласын айқындау сатысында;
- 4) СЭБ жөніндегі есептің сапасы – СЭБ жөніндегі есептің сапасын бағалау сатысында;
- 5) Құжаттың қоршаған ортаға елеулі әсерін мониторингтеу бағдарламалары - құжаттың қоршаған ортаға елеулі әсерін мониторингтеу сатысында.

64-бап. Қоршаған ортаға әсерді бағалау

Қоршаған ортаға әсерді бағалау - б сатыдан тұратын, көзделіп отырған қызметті іске асыру кезінде қоршаған ортаға ықтимал елеулі әсерлерді тиісті зерттеулер негізінде анықтау, зерделеу, сипаттау және бағалау процесі.

67-бап. Қоршаған ортаға әсерді бағалау сатылары

Қоршаған ортаға әсерді бағалау келесі кезеңдерді қамтиды:

- 01 белгіленіп отырған қызметтің осы Кодекс талаптарына сәйкестігін айқындау, сондай-ақ осы Кодексте көзделген жағдайларда, белгіленіп отырған қызметтің әсеріне скрининг жүргізу мақсатында белгіленіп отырған қызмет туралы өтініштерді қарау;
- 02 қоршаған ортаға әсерді бағалаудың қамту саласын айқындау;
- 03 ықтимал әсер ету туралы есеп дайындау;
- 04 ықтимал әсер ету туралы есептің сапасын бағалау;
- 05 қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері бойынша қорытынды шығару және оны есепке алу;
- 06 егер осы Кодекске сәйкес жүргізілу қажеттігі айқындалса, белгіленіп отырған қызметті іске асырудың іс жүзіндегі әсер етуіне жобадан кейін талдау жасау сатыларын қамтиды.

80-бап. Траншекаралық әсер етуге бағалау жүргізу негіздері

Траншекаралық әсерге бағалау жүргізіледі, егер:

- 1) ҚР аумағында жүзеге асырылуы көзделген белгіленіп отырған қызмет басқа мемлекет аумағындағы қоршаған ортаға елеулі жағымсыз трансшекаралық әсер етуі мүмкін болса;
- 2) Құжатты ҚР аумағында іске асыру басқа мемлекет аумағындағы қоршаған ортаға елеулі жағымсыз трансшекаралық әсер етуі мүмкін болса;
- 3) ҚР аумағынан тыс жерлерде белгіленіп отырған қызметті жүзеге асыру немесе Құжатты іске асыру ҚР аумағындағы қоршаған ортаға елеулі жағымсыз трансшекаралық әсер етуі мүмкін болса.

49-бап. Экологиялық бағалау түрлері

Оңайлатылған тәртіп бойынша экологиялық бағалау осы Кодекске сәйкес қоршаған ортаға әсерді міндетті бағалауға жатпайтын белгіленіп отырған және жүзеге асырылатын қызмет үшін, мынадай:

- 1) I және II санаттағы объектілер үшін эмиссиялар нормативтерінің жобаларын әзірлеу;
- 2) белгіленіп отырған қызмет бойынша жобалау құжаттамасының құрамында "Қоршаған ортаны қорғау" бөлімін әзірлеу және қоршаған ортаға әсер ету туралы декларацияны дайындау кезінде жүргізіледі.

Оңайлатылған тәртіп бойынша экологиялық бағалау жүргізу талаптары мен тәртібі экологиялық бағалауды ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі нұсқаулықта айқындалады.

96-бап. Қоғамдық тыңдаулар өткізу және 73-бап. Ықтимал әсер ету туралы есептің жобасына қатысты қоғамдық тыңдаулар

Мемлекеттік экологиялық сараптаманы жүзеге асыру процесінде қоғамдық тыңдаулар өткізу міндетті болып табылады.

Мемлекеттік экологиялық сараптама шеңберіндегі қоғамдық тыңдаулар қоғамдық тыңдауларды өткізу қағидаларына сәйкес өткізіледі.

Ықтимал әсер ету туралы есептің жобасы мүдделі мемлекеттік органдар мен жұртшылықтың өкілдері қатысатын қоғамдық тыңдауларға шығарылуға жатады, олар осы бапқа және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен қоғамдық тыңдауларды өткізу қағидаларына (бұдан әрі – қоғамдық тыңдауларды өткізу қағидалары) сәйкес өткізіледі.

74-бап. Сараптама комиссиясы

1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган осы Кодекстің 73-бабының 19-тармағында көрсетілген жағдайда, қайтадан қоғамдық тыңдаулар хаттамасына қол қойылғаннан кейін екі жұмыс күні ішінде:

- 1) қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган ведомствосы өкілінің төрағалық етуімен сараптама комиссиясын құрады;
- 2) сараптама комиссиясының мүшелеріне ықтимал әсер ету туралы есептің пысықталған жобасының және бастапқы және қайтадан қоғамдық тыңдаулар хаттамаларының көшірмесін жібереді;
- 3) сараптама комиссиясының отырысын өткізу күнін тағайындайды.

Сараптама комиссиясын қалыптастыру үшін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган аккредиттелген коммерциялық емес ұйымдарға шақыру жібереді. Сараптама комиссиясының түпкілікті құрамына сараптама комиссиясының жұмысына қатысуға өзінің ниетін жазбаша растаған аккредиттелген коммерциялық емес ұйымдардан бір-бір өкілден енгізіледі.

2. Сараптама комиссиялары ықтимал әсер ету туралы есептің әрбір жеке жобасын қарау үшін шақырылатын, алқалы, консультативтік-кеңесші органдар болып табылады.

3. Сараптама комиссиялары осы Кодекске және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен сараптама комиссиялары туралы ережеге сәйкес жұмыс істейді

74-бап. Сараптама комиссиясы

4. Сараптама комиссиясының мүшелері:

- 1) экологиялық реттеу және бақылау функцияларын жүзеге асыратын, қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган ведомствосының өкілінің атынан сараптама комиссиясының төрағасы;
- 2) әрбір мүдделі мемлекеттік органнан бір-бір өкіл;
- 3) Қазақстан Республикасы Ұлттық кәсіпкерлер палатасының бір өкілі;
- 4) сараптамалық комиссияның жұмысына қатысуға ниет білдірген аккредиттелген коммерциялық емес ұйымдардың өкілі.

85-бап. Қазақстан Республикасындағы экологиялық сараптама туралы жалпы ережелер

Экологиялық сараптама деп экологиялық сараптамаға ұсынылған құжаттаманың Қазақстан Республикасының экология заңнамасы талаптарына сәйкестігін белгілеуге бағытталған және осындай құжаттаманы іске асырудың халықтың денсаулығына және қоршаған ортаға ықтимал елеулі қолайсыз әсер етуінің алдын алу, сондай-ақ Қазақстан Республикасының орнықты дамуының экологиялық негіздерін қамтамасыз ету мақсатында жүзеге асырылатын сараптама қызметі түсініледі.

86-бап. Экологиялық сараптаманың қағидаттары

Экологиялық сараптама жүргізу
мынадай арнайы қағидаттарға
негізделеді:

тәуелсіз болу қағидаты:

сарапшылар экологиялық сараптаманы жүргізу кезінде өз бағалауы мен тұжырым жасауында еркін болады, ҚР экология заңнамасын, фактілерді, оларды негіздеудің ғылыми қағидаттарын басшылыққа алады;

ғылыми негізділік пен объективтілік қағидаты:

экологиялық сараптаманың тұжырымдары аргументтелуге, ҚР заңнамасының талаптарына, ғылыми білімдер мен ғылыми-техникалық жетістіктердің қазіргі заманғы даму деңгейіне сәйкес келуге және сарапшылардың бейтарап әрі объективті пікіріне негізделуге тиіс.

87-бап. Мемлекеттік экологиялық сараптама объектілері

01

экологиялық рұқсаттар алу үшін I және II санаттағы объектілерді салу және (немесе) пайдалану жөніндегі жобалау құжаттамасы және осы Кодексте көзделген өзге де жобалау құжаттары;

02

қоршаған ортаға әсер ету туралы декларацияны дайындау кезінде қажетті III санаттағы объектілерді салу және (немесе) пайдалану жөніндегі жобалау құжаттамасы және осы Кодексте көзделген өзге де жобалау құжаттары;

03

орталық мемлекеттік органдар және жергілікті мемлекеттік басқару органдары әзірлейтін, іске асырылуы қоршаған ортаға жағымсыз әсер етуге әкелуі мүмкін ҚР нормативтік құқықтық актілерінің жобалары;

04

"Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" ҚР Заңына сәйкес әзірленетін ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды функционалдық аймақтарға бөлуді және инфрақұрылымды дамытудың бас жоспарларын қоса алғанда, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құру және кеңейту, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жерлерін босалқы жерлерге ауыстыру, республикалық және жергілікті республикалық және жергілікті маңызы бар мемлекеттік табиғи қамалдар мен республикалық маңызы бар мемлекеттік қорық аймақтарын тарату мен олардың аумақтарын азайту жөніндегі жаратылыстану-ғылыми және техникалық-экономикалық негіздемелердің, табиғат қорғау ұйымын басқару жоспарларының жобалары;

87-бап. Мемлекеттік экологиялық сараптама объектілері

- 05** аумақтарды зерттеудің осы аумақтарды экологиялық зілзала немесе төтенше экологиялық жағдай аймақтарына жатқызуды негіздейтін материалдары;
- 06** ҚР халықаралық шарттарында айқындалған шектес мемлекеттердің қоршаған ортасына әсер етуі мүмкін немесе оны жүзеге асыру үшін шектес мемлекеттермен ортақ табиғи объектілерді пайдалану қажет болатын не шектес мемлекеттердің, оның ішінде "Байқоңыр" кешені бойынша мүдделерін қозғайтын шаруашылық қызметтің жобалары;
- 07** бұрын ядролық қаруды сынау жүргізілген, сондай-ақ әскери полигондардың әсеріне ұшыраған жерлерді кешенді экологиялық зерттеп-қарау материалдары;
- 08** мемлекеттік орман иеліктерінің орман орналастыру жобалары және мемлекеттік орман қорын санаттарға жатқызу, бір санаттан басқасына ауыстыру, сондай-ақ орман пайдалануға тыйым салынатын немесе шектелетін ерекше қорғау учаскелерін бөлу үшін орман орналастыру және (немесе) арнайы зерттеулер;
- 09** ҚР заңдарында мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысының міндетті болуы көзделген, экологиялық рұқсатты талап етпейтін қызмет түрлеріне арналған жобалау құжаттары жатады.

88-бап. Мемлекеттік экологиялық сараптаманы жүзеге асыратын органдар

Мемлекеттік экологиялық сараптаманы қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган:

экологиялық рұқсаттарды беру рәсімі шеңберінде, сондай-ақ кешенді экологиялық рұқсаттарды қайта қарау рәсімі шеңберінде I санаттағы объектілерді салу және (немесе) пайдалану жөніндегі жобалау құжаттамасына;

кешенді экологиялық рұқсаттар беру рәсімі шеңберінде II санаттағы объектілерді салу және (немесе) пайдалану жөніндегі жобалау құжаттамасына, операторлар оларды ерікті түрде алған жағдайда;

3–8 тармақшаларында көрсетілген мемлекеттік экологиялық сараптама объектілеріне қатысты ұйымдастырады және жүргізеді.

88-бап. Мемлекеттік экологиялық сараптаманы жүзеге асыратын органдар

Мемлекеттік экологиялық сараптаманы облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары:

әсер етуге экологиялық рұқсаттар беру рәсімі шеңберінде II санаттағы объектілерді салу және (немесе) пайдалану жөніндегі жобалау құжаттамасына;

қоршаған ортаға әсер ету туралы декларацияны дайындау кезінде III санаттағы объектілерді салу және (немесе) пайдалану жөніндегі жобалау құжаттамасына;

мемлекеттік экологиялық сараптамасы қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның құзыретіне кірмейтін ҚР заңдарында көзделген мемлекеттік экологиялық сараптаманың өзге де объектілеріне қатысты ұйымдастырады және жүргізеді.

98-бап. Қоғамдық экологиялық сараптама

Қоғамдық экологиялық сараптаманы коммерциялық емес ұйымдар құратын сараптама комиссиялары ерікті негіздерде жүргізеді.

Қоғамдық экологиялық сараптама кез келген қызметті адамдардың өміріне және (немесе) денсаулығына қолайлы қоршаған ортаны сақтау жөніндегі қоғамдық мүдделердің сақталуы тұрғысынан қарайды.

Жеке және заңды тұлғалар қоғамдық экологиялық сараптаманың бастамашысы бола алады.

103-бап. Қоғамдық экологиялық сараптама жүргізу туралы хабарлама

Сараптаманы ұйымдастырушының қоғамдық экологиялық сараптама жүргізу туралы хабарламасы жіберілген жағдайда, ол жүзеге асырылады.

Қоғамдық экологиялық сараптама жүргізу туралы хабарламаны оны ұйымдастырушы аумағында экологиялық сараптама объектісінің қызметі белгіленіп отырған жергілікті атқарушы органдарға береді.

Қоғамдық экологиялық сараптама жүргізу туралы хабарламада мыналар көрсетілуге тиіс:

- 1) қоғамдық экологиялық сараптаманы ұйымдастырушының атауы, заңды мекенжайы;
- 2) қоғамдық экологиялық сараптаманы ұйымдастырушының жарғысында көзделген қызметтің сипаты;
- 3) қоғамдық экологиялық сараптаманың сараптама комиссиясының құрамы туралы мәліметтер;
- 4) қоғамдық экологиялық сараптаманың объектісі туралы мәліметтер;
- 5) қоғамдық экологиялық сараптама жүргізудің жиырма бес жұмыс күнінен асыруға болмайтын мерзімі.

103-бап. Қоғамдық экологиялық сараптама жүргізу туралы хабарлама

Қоғамдық экологиялық сараптама жүргізуге жол берілмейді, егер:

- 1) бұрын осы объектіге қатысты қоғамдық экологиялық сараптама екі рет жүргізілген болса;
- 2) қоғамдық экологиялық сараптаманың объектісі мемлекеттік, коммерциялық және заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын мәліметтерді қамтыса;
- 3) қоғамдық экологиялық сараптаманы ұйымдастырушының жарғысында осы коммерциялық емес ұйымның қоғамдық экологиялық сараптама жүргізу жөніндегі қызметі көзделмесе

9-тарау. ЭКОЛОГИЯЛЫҚ РҰҚСАТТАР. 106-бап. Жалпы ережелер

Экологиялық рұқсат – дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғалардың қоршаған ортаға жағымсыз әсерді жүзеге асыру құқығын куәландыратын және қызметті жүзеге асырудың экологиялық шарттарын айқындайтын құжат.

Экологиялық шарттар - ҚР экология заңнамасында белгіленген, осындай қызметке қолданылатын экологиялық талаптардың, сондай-ақ қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері бойынша қорытындыларда қамтылған тұжырымдардың сақталуын қамтамасыз ету мақсатында I және II санаттағы объектілерді салуға және пайдалануға қойылатын жеке-дара талаптар түсініледі.

Экологиялық рұқсаттарға қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз етуге бағытталмаған шарттарды енгізуге тыйым салынады.

Экологиялық рұқсаттар

Экологиялық рұқсат I және II санаттағы әрбір жеке объектіге беріледі

Түрлері:

1) КЕШЕНДІ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ РҰҚСАТ (ең үздік қолжетімді техниканы енгізуге міндетті, тек I санаттағы объектілер үшін міндетті, қалғандарына ерікті түрде қол жеткізуге болады)

2) ӘСЕР ЕТУГЕ АРНАЛҒАН ЭКОЛОГИЯЛЫҚ РҰҚСАТ (II санаттағы объектілер үшін, 10 жылдан аспайтын мерзімге)

Экологиялық рұқсаттар берілмейді:

**Парниктік газдар
шығарындылары**
(Кодекске сәйкес ластаушы
ретінде айқындалған
заттардың шығарындыларын
қоспағанда)

**III және IV санаттағы объектілер
үшін** (олар 1 немесе 2 санаттағы
объектінің шегінде орналасқан және
онымен технологиялық байланысты
жағдайларды қоспағанда)

111-бап. Кешенді экологиялық рұқсат туралы жалпы ережелер

1. I санаттағы объектілер үшін кешенді экологиялық рұқсаттың болуы міндетті.
2. Осы баптың 1-тармағында көрсетілмеген өзге де объектілердің операторлары Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен тиісті технологиялық процесс немесе өндіріс саласы үшін ең үздік қолжетімді техникалар жөніндегі қорытындылар болған кезде ерікті түрде кешенді экологиялық рұқсат алуға құқылы.
3. Кешенді экологиялық рұқсаттарды қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган береді.

120-бап. Әсер етуге арналған экологиялық рұқсат туралы жалпы ережелер

1. II санаттағы объектілерді салу және (немесе) пайдалану үшін, сондай-ақ осы Кодекстің 418-бабы 4-тармағының екінші бөлігінде көзделген жағдайда I санаттағы объектілерді пайдалану үшін **әсер етуге арналған экологиялық рұқсаттың** болуы міндетті.
2. Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес бірыңғай жер салығын төлеушілер болып табылатын тұлғалар шаруа немесе фермер қожалықтары үшін арнайы салық режимі қолданылатын қызметте пайдаланылатын объектілер бойынша әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты алмайды және осы Кодекстің 110-бабының 1-тармағында көзделген қоршаған ортаға әсер ету туралы декларацияны ұсынбайды.
3. **I санаттағы объектілер** үшін әсер етуге арналған экологиялық рұқсаттарды **қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган** осы Кодекстің 418-бабы 4-тармағының екінші бөлігінде көзделген жағдайда береді.

II санаттағы объектілер үшін әсер етуге арналған экологиялық рұқсаттарды облыстардың, **республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары** береді.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган, оның құрылымдық және аумақтық бөлімшелері арасында әсер етуге арналған экологиялық рұқсат берілетін I санаттағы объектілерді бөлуді қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган белгілейді.

120-бап. Әсер етуге арналған экологиялық рұқсат туралы жалпы ережелер

4. Жекелеген стационарлық көздері әртүрлі облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) аумақтарында орналасқан II санаттағы объектіге қатысты әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты алуға өтініш тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің кез келген жергілікті атқарушы органына берілуі мүмкін, бұл ретте өзге де облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдары әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты беру рәсіміне мүдделі мемлекеттік органдар ретінде тартылуға тиіс.

5. Әсер етуге арналған экологиялық рұқсаттар қолданыстағы экологиялық рұқсатта көрсетілген экологиялық шарттардың өзгертілуін талап ететін қолданылатын технологиялар өзгергенге дейінгі, бірақ 10 жылдан аспайтын мерзімге беріледі.

123-бап. Әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты қарау және беру мерзімдері

1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты алуға өтініш тіркелген күннен бастап **5 жұмыс күнінен** аспайтын мерзімде, ал **жергілікті атқарушы орган** әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты беруге өтініш тіркелген күннен бастап **3 жұмыс күнінен** аспайтын мерзімде ұсынылған құжаттарды олардың толық және жиынтықты болуы тұрғысынан зерделейді. Көрсетілген мерзім ішінде өтініш қарауға қабылданады не ұсынылған құжаттардың толық және (немесе) жиынтықты болмауы салдарынан қабылданбайды.

Ұсынылған құжаттардың толық және (немесе) жиынтықты болмауы себебі бойынша өтініш қабылданбаған кезде өтініш берушіге қабылданбау себептері уәжді түрде негізделе отырып, бас тарту жіберіледі.

2. Қарауға қабылданған өтініштер осы Кодекстің талаптарына сәйкестігі тұрғысынан қаралады және қарау қорытындылары бойынша қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган өтініш тіркелген күннен бастап **45 жұмыс күнінен** аспайтын мерзімде, ал **жергілікті атқарушы орган** **30 жұмыс күнінен** аспайтын мерзімде әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты немесе оны беруден уәжді түрде бас тартуды береді.

123-бап. Әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты қарау және беру мерзімдері

3. Әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты алуға өтініш және (немесе) оған қоса берілетін құжаттар бойынша ескертулер болған кезде, әсер етуге арналған экологиялық рұқсаттар беруді жүзеге асыратын мемлекеттік органдар мұндай ескертулерді өтініш берушіге:

- **I санаттағы объектілер бойынша** – өтініш қарауға қабылданған күннен бастап **25 жұмыс күні** ішінде;
- **II санаттағы объектілер бойынша** – өтініш қарауға қабылданған күннен бастап **15 жұмыс күні** ішінде жібереді.

Жіберілген ескертулерді өтініш беруші:

I санаттағы объектілер бойынша – ескертулер жіберілген күннен бастап **10 жұмыс күні** ішінде;

II санаттағы объектілер бойынша – ескертулер жіберілген күннен бастап **5 жұмыс күні** ішінде жоюға тиіс.

4. Ескертулер осы баптың 3-тармағының екінші бөлігінде айқындалған мерзімдерде **жойылмаған жағдайда**, өтініш берушіге әсер етуге арналған экологиялық рұқсатты беруден **уәжді бас тарту беріледі**.

Ескертулер осы баптың 3-тармағының екінші бөлігінде айқындалған мерзімдерде **жойылған жағдайда**, өтініш берушіге әсер етуге арналған экологиялық **рұқсат беріледі**.

131-бап. Экологиялық залал

Табиғи орта құрамдастарына келтірілген залал, егер ақылға қонымды уақыт кезеңі ішінде оларды ремедиация жөніндегі шараларды қолданбай, базалық жай-күйге дейін табиғи қалпына келтіру мүмкіндігі болмаса, **ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЗАЛАЛ** деп танылады

Табиғи ортаның компоненттері:

- ❖ Жануарлар дүниесі
- ❖ Өсімдіктер әлемі
- ❖ Су ресурстары
- ❖ Жер

136-бап. Экологиялық залалды жою жөніндегі міндет

1. "Ластағыш төлейді" қағидатына сәйкес әрекеті немесе қызметі экологиялық залал келтірген тұлға экологиялық залал келтірілген табиғи орта құрамдастарын толық көлемде және өз есебінен ремедиациялауды жүзеге асыруға міндетті.

Экологиялық залал келтірген тұлғаны әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылыққа тарту мұндай тұлғаны осы тармақтың бірінші бөлігінде белгіленген азаматтық-құқықтық жауаптылықтан босатпайды.

2. Осы Кодекстің 137-бабының 4-тармағына сәйкес қалпына келтіру немесе ремедиациялау жөніндегі шараларды іске асыруға мемлекет атынан қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган шеккен шығындарды өтеуді қоспағанда, келтірілген экологиялық залал үшін ақшалай өтемақы талап етуге немесе алуға ешкім де құқылы емес.

Егер экологиялық залалды жою үшін жауапты тұлға соттың ремедиация жөніндегі іс-шараларға қатысты заңды күшіне енген шешімін сот шешімінде белгіленген мерзім ішінде орындамаса немесе егер мұндай тұлға салдарларды жою немесе ремедиация жөніндегі шараларды уақтылы қабылдамаса және мұндай кідіріс одан әрі елеулі экологиялық залалға немесе адамдардың өміріне және (немесе) денсаулығына елеулі зиянға алып келсе, қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган ремедиация жөніндегі іс-шараларды дербес өзі жүзеге асыруға және кейіннен тиісті іс-шараларды жүзеге асыруға жұмсалған шығыстарды өтеуді талап етуге құқылы.

136-бап. Экологиялық залалды жою жөніндегі міндет

3. Жеке немесе заңды тұлғаны осы баптың 1-тармағының бірінші бөлігінде белгіленген жауаптылыққа тарту үшін бір мезгілде мынадай шарттардың болуы қажет:

1) әрекеттері немесе қызметі экологиялық залал келтірген нақты тұлғаны немесе тұлғаларды анықтау мүмкіндігі;

2) экологиялық залал мен осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген тұлғалардың әрекеттері немесе қызметі арасындағы себеп-салдарлық байланысты анықтау мүмкіндігі;

3) экологиялық залал анық айқындалған және өлшенетін болуға тиіс.

Егер салдарынан экологиялық залал келтірілген қызметті жүзеге асыратын немесе жүзеге асырған тұлға тіршілік етуін тоқтатқан жағдайда, экологиялық залал келтіргені үшін жауаптылық аталған тұлғаның құқық мирасқорына жүктеледі.

136-бап. Экологиялық залалды жою жөніндегі міндет

Для привлечения физ. или юр. лица к ответственности необходимо наличие одновременно след. условий:

- 1) возможность установления конкретного лица или лиц, чьи действия или деятельность причинили экологический ущерб;
- 2) возможность установления причинно-следственной связи между экологическим ущербом и действиями или деятельностью лиц, чьи действия или деятельность причинили экологический ущерб;
- 3) экологический ущерб должен быть четко определенным и измеримым.

Экологиялық залал келтірілу фактісі анықталған кезден бастап үш жыл ішінде осы баптың 5, 7 және 8-тармақтарында көрсетілген тұлғаларды анықтау мүмкін болмаған немесе олар болмаған кезде, экологиялық залалды жою жөніндегі міндет мемлекетке жүктеледі. Экологиялық залалды жою бойынша қажетті іс-шаралар жүргізуді қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша облыстың, астананың, республикалық маңызы бар қаланың тиісті жергілікті атқарушы органы ұйымдастырады.

142-бап. Тарихи ластану

Бұрынғы қызметтің нәтижесінде, оның ішінде антропогендік қызметтің алуан түрлері әсер етуінің жиынтығы нәтижесінде туындаған, суларға және (немесе) жерлерге келтірілген, жою жөніндегі міндеттері орындалмаған не толық көлемде орындалмаған, жинақталған экологиялық залал **ТАРИХИ ЛАСТАНУ** деп танылады.

143-бап. Тарихи ластану объектілерін анықтау, бағалау және есепке алу

1. Тарихи ластану объектілерін анықтау бұрын антропогендік қызмет жүзеге асырылған және (немесе) иесіз күрделі құрылыс объектілері және (немесе) иесіз қалдықтарды сақтау немесе көму объектілері орналасқан аумақтар мен акваторияларды түгендеу және зерттеп-қарау арқылы жүзеге асырылады.
2. Тарихи ластану объектілерін анықтау, бағалау және есепке алу, оның ішінде тарихи ластану объектілерінің мемлекеттік тізілімін жүргізу қағидаларын (бұдан әрі – тарихи ластану объектілерін анықтау, бағалау және есепке алу қағидалары) қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган осы Кодекстің талаптарын ескере отырып бекітеді.
3. Тарихи ластану объектілерін анықтау мен бағалауды аудандардың, қалалардың жергілікті атқарушы органдары ұйымдастырады.

ҚР Үкіметінің шешімі бойынша тарихи ластанудың жекелеген объектілерін анықтау мен бағалауды қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган ұйымдастырады.

144-бап. Тарихи ластануды жою

1. Тарихи ластануды жою тарихи ластану объектілерінің мемлекеттік тізілімінде айқындалған басымдық пен кезектілік ескеріле отырып, осындай тізілімге енгізілген тарихи ластану объектілеріне қатысты жүзеге асырылады.

2. Тарихи ластануды жою қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен қағидаларға сәйкес жүзеге асырылады.

Тарихи ластануды жою бойынша жүргізілген жұмыс туралы есеп қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның интернет-ресурсында жарияланады.

3. Тарихи ластануды жоюды аудандардың, қалалардың жергілікті атқарушы органдары ұйымдастырады. ҚР Үкіметінің шешімі бойынша жекелеген объектілерге қатысты тарихи ластануды жоюды қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган ұйымдастырады.

Тарихи ластануды жою жөніндегі жұмыстарда қажетті зерттеп-қараулар, оның ішінде инженерлік іздестірулер жүргізу, тарихи ластануды жою жөніндегі жұмыстардың жобасын әзірлеу, оны келісу және бекіту, тарихи ластануды жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу, орындалған жұмыстарды бақылау мен қабылдау және қоршаған ортаның жай-күйіне одан әрі мониторинг жүргізу қамтылады.

Тарихи ластануды жою жөніндегі жұмыстарды жүргізу үшін осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген мемлекеттік органдар ҚР мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасына сәйкес ұйымдарды тартады.

4. Тарихи ластануды жою жөніндегі жұмыстарды қаржыландыру бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

157-бап. Қоршаған орта мен табиғи ресурстар мониторингінің бірыңғай мемлекеттік жүйесінің деңгейлері

Қоршаған орта мен табиғи ресурстар мониторингінің бірыңғай мемлекеттік жүйесін жүргізу үш деңгейде жүзеге асырылады:

- 1) жергілікті деңгейде өндірістік мониторинг, қоғамдық мониторинг және **жергілікті атқарушы органдар** елді мекендердің нақты учаскелерінде, елді мекендерден тыс жерлерде, жерүсті және жерасты су объектілерінен тыс жерлерде, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда ұйымдастыратын мониторинг түрлері жүргізіледі;
- 2) өңірлік деңгейде өңірлердің физикалық-географиялық және экономикалық ерекшеліктері, экологиялық жүктемесі бар аймақтардың және қоршаған орта жай-күйі мен табиғи ресурстарды пайдалануға ықпал ететін табиғи және антропогендік факторлар кешенінің бар-жоғы ескеріле отырып, әкімшілік-аумақтық бірліктер шегінде мониторинг түрлері жүргізіледі;
- 3) республикалық деңгейде ҚР бүкіл аумағын қамтитын, қажет болған кезде жалпымемлекеттік маңызы бар ірі өңірлер мен жекелеген объектілер бөліне отырып, мониторинг жүргізіледі.

Барлық деңгейде қоршаған орта мен табиғи ресурстардың мониторингі жөніндегі қызмет ҚР техникалық реттеу туралы, өлшем бірлігін қамтамасыз ету туралы және сәйкестікті бағалау саласындағы аккредиттеу туралы заңнамасында белгіленген талаптар сақтала отырып жүзеге асырылады.

167-бап. Мемлекеттік байқау желісі

1. Мемлекеттік байқау желісі – бұл Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің шаруашылық жүргізуіндегі, қоршаған ортада болып жатқан физикалық және химиялық процестерді бақылауға, оның метеорологиялық, гидрологиялық сипаттамаларын және қоршаған ортаның ластану жай-күйін айқындауға арналған өзара байланысты стационарлық және жылжымалы байқау пункттерінің жүйесі.

Анық ақпарат алу мақсатында мемлекеттік байқау желісінің стационарлық байқау пункттерінің айналасында күзет аймақтары құрылады.

Күзет аймақтарының шекараларын анықтау мен белгілеу тәртібі қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекітетін Стационарлық байқау пункттері және мемлекеттік байқау желісі атмосферасының ластану жай-күйін байқау пункттері туралы ережеге сәйкес айқындалады.

167-бап. Мемлекеттік байқау желісі

2. Мемлекеттік байқау желісінің стационарлық байқау пункттеріне жүріп өту немесе көлікпен өту жүзеге асырылатын жер учаскелеріне Қазақстан Республикасының жер заңнамасында айқындалған тәртіппен сервитуттар белгіленуі мүмкін.

3. Мемлекеттік байқау желісінің реперлік (тірек) стационарлық байқау пункттерінің жер учаскелері алып қоюға жатпайды.

Стационарлық байқау пункттерінің жер учаскелері айрықша жағдайларда ғана мемлекет мұқтажы үшін алып қойылуы мүмкін, бұл ретте көшіру қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен және Ұлттық гидрометеорологиялық қызметпен келісу бойынша, осындай көшіруге бастамашы болған тұлғалардың қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

167-бап. Мемлекеттік байқау желісі

4. Климат өзгеруінің көпжылдық үрдістеріне, агрометеорологиялық сипаттамаларға, құрлықтың су объектілерінің, теңіздің гидрологиялық жай-күйіне, климаттық жағдайлардың және шаруашылық қызметтің өзгеруі ықпалынан болатын геофизикалық процестерге зерделеу жүргізуге мүмкіндік беретін байқау пункті мемлекеттік байқау желісінің реперлік байқау пункті болып табылады.
5. Мемлекеттік байқау желісі атмосферасы ластануының жай-күйін байқау пункттерінің саны халықтың санына, жергілікті жер бедеріне, нақты ластану деңгейіне қарай айқындалады.

167-бап. Мемлекеттік байқау желісі

6. Мемлекеттік байқау желісінің жаңадан ашылатын немесе көшірілуге жататын стационарлық байқау пункттерінің және атмосфераның ластану жай-күйін байқау пункттерінің орналасқан жерін (дислокациясын) айқындау қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен және жергілікті атқарушы органдармен келісу бойынша Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің шешімімен жүргізіледі.

Мемлекеттік байқау желісінің стационарлық қадағалау пункттері мен атмосфераның ластану жай-күйін байқау пункттерінің қызметін тоқтату қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің шешімімен жүргізіледі.

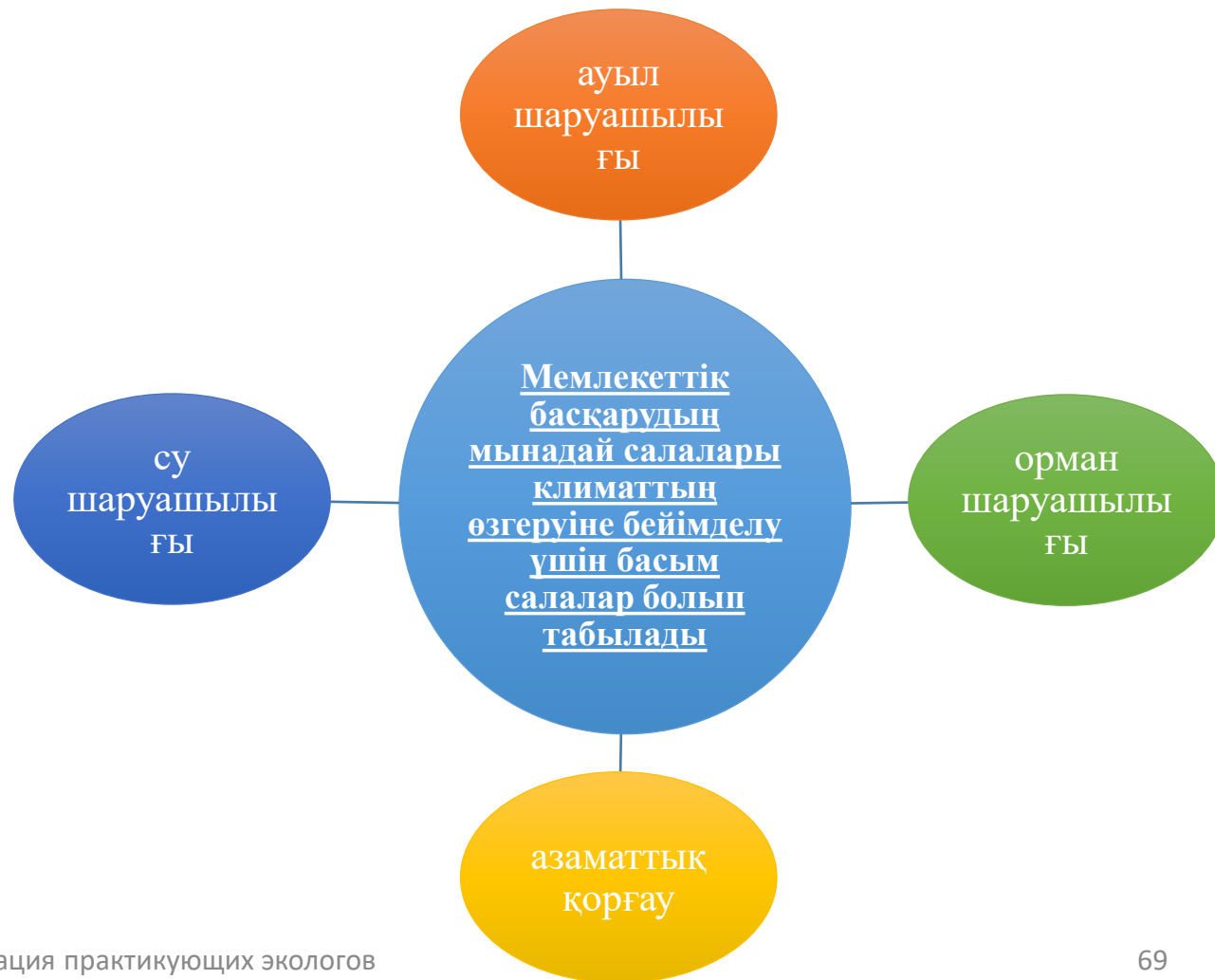
Мемлекеттік бақылау желісінің қызметін ұйымдастыруды Ұлттық гидрометеорологиялық қызмет жүзеге асырады.

7. Мемлекеттік байқау желісі, оның ішінде оған бөлінген жер учаскелері мен акваториялардың бөліктері, сондай-ақ мүлік тек қана мемлекеттік меншікке жатады, мемлекеттің қорғауында болады және жекешелендіруге жатпайды.

313-бап. Мемлекеттік басқарудың мақсаттары, басым салалары және климаттың өзгеруіне бейімделудің негізгі қағидаттары

Климаттың өзгеруіне бейімделу адам денсаулығы, экологиялық жүйелер, қоғам және экономика үшін климаттың өзгеруі себебінен болатын қолайсыз салдарлар мен залалды болғызбау және оны азайту, климаттың өзгеруіне осалдықты төмендету, сондай-ақ климаттың өзгеруіне байланысты қолайлы мүмкіндіктерді пайдалану мақсатында жүзеге асырылады.

313-бап. Мемлекеттік басқарудың мақсаттары, басым салалары және климаттың өзгеруіне бейімделудің негізгі қағидаттары

әлеуметтік-экономикалық дамудың орта мерзімдік және ұзақ мерзімдік жоспарларында климаттың өзгеруінің әсер етуін есепке алудың міндеттілігі;

Климаттың өзгеруіне бейімделу процесі мынадай қағидаттарға негізделеді:

басым салалардан бастап климаттың өзгеруіне бейімделу процесін іске асырудың кезеңділігі;

осы баптың 2-тармағында көрсетілген басым салалардың барлығын қамтитын климаттың өзгеруіне бейімделуге жергілікті атқарушы органдардың салааралық тәсілі;

климаттың өзгеруіне бейімделу бойынша жүзеге асырылатын шаралар мен климаттың өзгеруінің қолайсыз әсер етуін төмендету арасында байланыстың болуы.

314-бап. Климаттың өзгеруіне бейімделу процесіне қойылатын жалпы талаптар

Климаттың өзгеруіне бейімделу процесі мынадай сатыларды қамтиды:

климаттың өзгеруіне бейімделу жөніндегі *шараларды жүзеге асыру;*

климаттың өзгеруіне бейімделу жөніндегі *шараларды әзірлеу;*

климаттың өзгеруіне бейімделуді *жоспарлау;*

ақпарат жинау және климаттың өзгеруіне осалдықты бағалау;

климаттың өзгеруіне бейімделу жөніндегі *шаралардың тиімділігін мониторингтеу және бағалау;*

климаттың өзгеруінің әсер етуі және климаттың өзгеруіне бейімделу жөніндегі шаралардың тиімділігі туралы *есептілік;*

мониторингтеу мен бағалау нәтижелері негізінде климаттың өзгеруіне бейімделу жөніндегі *шараларды түзету.*

314-бап. Климаттың өзгеруіне бейімделу процесіне қойылатын жалпы талаптар

Климаттың өзгеруіне бейімделу процесін климаттың өзгеруіне бейімделу үшін басым ретінде айқындалған мемлекеттік басқару салалары бойынша уәкілетті орталық атқарушы органдар және облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары жүзеге асырады.

Осы Кодекстің 313-бабының 2-тармағында көрсетілген, климаттың өзгеруіне бейімделу үшін басым мемлекеттік басқару салалары бойынша тиісті мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру шеңберінде уәкілетті орталық атқарушы органдар және облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары осы баптың 1-тармағында көрсетілген климаттың өзгеруіне бейімделу процесінің сатыларын жүзеге асырады.

Осы баптың 1-тармағында көрсетілген сатыларды жүзеге асыру жөніндегі талаптар қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен климаттың өзгеруіне бейімделу процесін ұйымдастыру және іске асыру қағидаларына сәйкес іске асырылады.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган климаттың өзгеру мәселелері жөніндегі халықаралық шарттарға сәйкес климаттың өзгеруіне бейімделу нәтижелері бойынша есептілікті жүзеге асырады.

315-бап. Ақпарат жинау және климаттың өзгеруіне осалдықты бағалау жөніндегі талаптар

Климаттың өзгеруіне осалдықты бағалау ақпарат пен деректер жинау негізінде жүзеге асырылады:

ағымдағы және өткен
климаттық үрдістер
мен оқиғалар;

климаттың
болашақтағы
өзгерістерін болжау;

климаттың ағымдағы
және өткен әсер етуі;

климаттың өзгеруінің
болжанатын әсер етуі

315-бап. Ақпарат жинау және климаттың өзгеруіне осалдықты бағалау жөніндегі талаптар

3. Ұлттық деңгейде басым салалар бойынша климаттың өзгеруіне осалдықты бағалауды
 - ауыл шаруашылығы,
 - су шаруашылығы,
 - орман шаруашылығы саласындағы
 - және азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органдар өз құзыреттеріне сәйкес ұйымдастырады.
4. Климаттың өзгеруіне осалдықты бағалауды жергілікті деңгейде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдары климаттың өзгеруіне бейімделу үшін басым мемлекеттік басқару салалары бойынша ұйымдастырады.
5. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган климаттың өзгеруіне бейімделу процесін ұйымдастыру және іске асыру қағидаларына сәйкес климаттың өзгеруіне осалдықты бағалау бойынша ақпараттық және әдістемелік жәрдем көрсетеді.

316-бап. Климаттың өзгеруіне бейімделуді жоспарлау

Климаттың өзгеруіне бейімделуді жоспарлау климаттың өзгеруіне бейімделу саласындағы Қазақстан Республикасы мемлекеттік саясатының негізгі бағыттары бойынша жүзеге асырылады және климаттың өзгеруіне осалдықты бағалау нәтижелеріне негізделеді.

ұлттық деңгейде климаттың өзгеруіне бейімделуді жоспарлау

жергілікті деңгейде климаттың өзгеруіне бейімделуді жоспарлау

климаттың өзгеру әсерін есепке алу

климаттың өзгеруіне бейімделу үшін мемлекеттік басқарудың басым салалары бойынша тиісті мемлекеттік бағдарламаларда климаттың өзгеруіне бейімделу жөніндегі шараларды қарау:

- ауыл шаруашылығы,
- су шаруашылығы,
- орман шаруашылығы,
- азаматтық қорғау.

климаттың өзгеру әсерін есепке алу

жергілікті деңгейде мемлекеттік экологиялық саясатты іске асыру шеңберінде климаттың өзгеруіне бейімдеу жөніндегі шараларды қарау

328-бап. Қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік экологиялық саясаттың қағидаттары

Осы Кодекстің 5-бабында баяндалған жалпы қағидаттарға қосымша қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік экологиялық саясат мынадай арнайы қағидаттарға негізделеді:

сатылық;

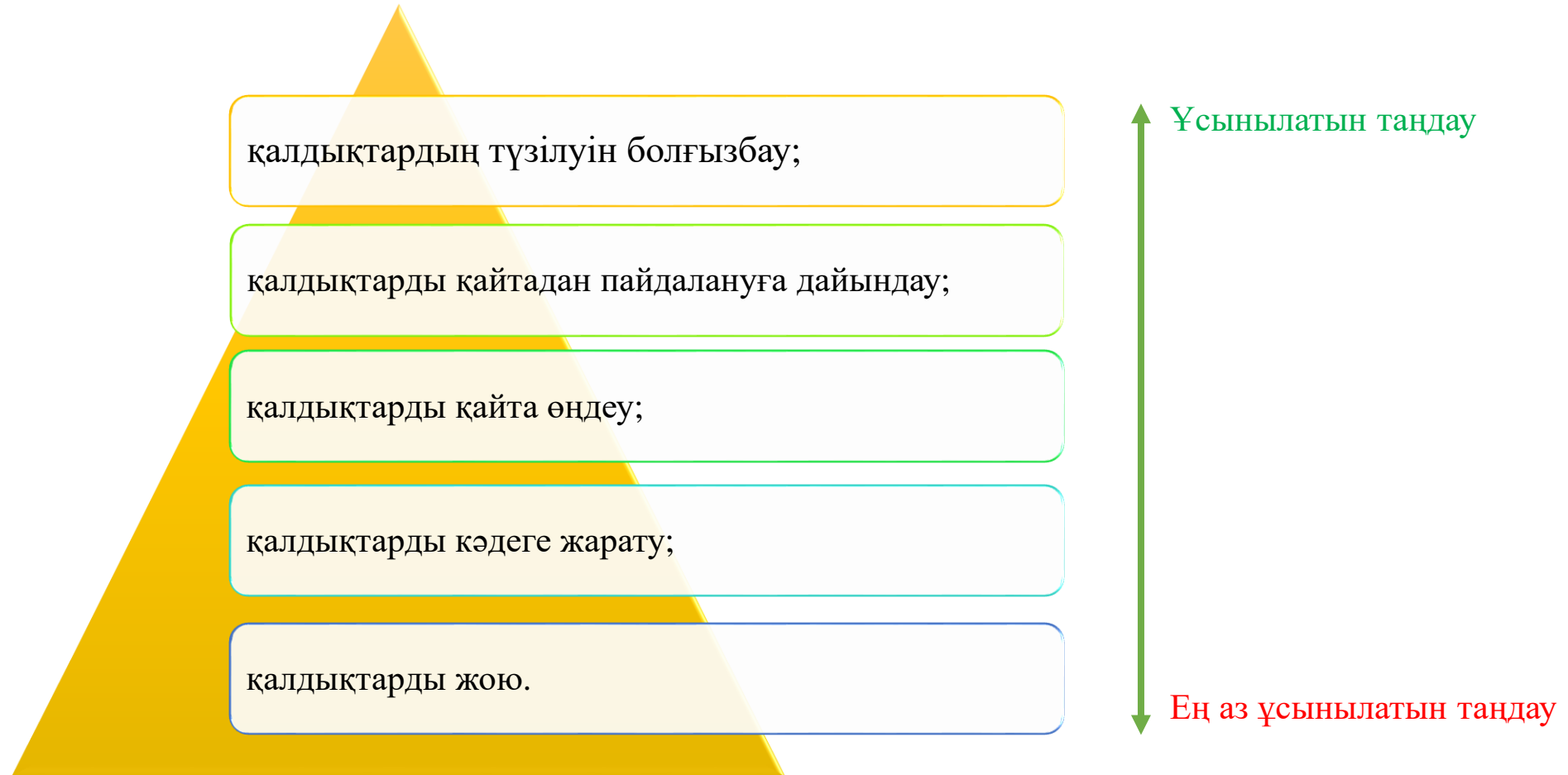
шығу көзіне
жақындық;

қалдықтарды
түзушінің
жауапкершілігі;

өндірушілердің
(импорттаушылард
ың) кеңейтілген
міндеттемелері.

329-бап. Сатылық қағидаты

340-бап. Иесіз қалдықтарды басқару

1. Меншік иесі жоқ немесе меншік иесі анықталмаған қалдықтар сот шешімімен иесіз деп танылады және тұлғаның өтініші бойынша осы тұлғаның меншігіне түседі.
 2. Жер учаскесінің меншік иелері немесе жер пайдаланушылары өздерінің жер учаскелерінде иесіз қалдықтарды анықтаған кезде осы қалдықтарды пайдалануға кірісіп не қалдықтарды өз меншігіне айналдырғанын куәландыратын өзге де әрекеттерді жасап, осы қалдықтарды өз меншігіне айналдыруға құқығы бар.
 3. Облыстың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) жергілікті атқарушы органы өз аумағында иесіз қалдықтарды анықтауға жауапты болады және осындай қалдықтардың болуы туралы хабарды алған кезден бастап алты ай ішінде қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органды хабардар етуге және осындай қалдықтарды республикалық немесе коммуналдық меншікке түсті деп тану туралы талаппен сотқа жүгінуге міндетті.
- Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган иесіз қалдықтар табылған жағдайда да осы қалдықтарды республикалық немесе коммуналдық меншікке түсті деп тану туралы талаппен сотқа жүгінуге міндетті.

340-бап. Иесіз қалдықтарды басқару

4. Иесіз қауіпті қалдықтар сот шешімі бойынша республикалық немесе коммуналдық меншікке түседі.
5. Иесіз қауіпті қалдықтарды басқару тәртібін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекітеді. Мұндай қалдықтарды басқаруды қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның ведомстволық бағынысты ұйымы немесе **жергілікті атқарушы органдар** жүзеге асырады.
6. **Жергілікті атқарушы орган** сот шешімімен мемлекеттік меншікке түсті деп танылған иесіз қалдықтарды қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен иесіз қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес басқаруды жүзеге асырады.

341-бап. Қалдықтардың түзілу көлемін азайтуды және түзілетін қалдықтарды қалпына келтіру үлесін ұлғайтуды ынталандыру

Жергілікті атқарушы органдар қалдықтардың түзілу көлемін азайтуды, түзілетін қалдықтарды қалпына келтіру үлесін ұлғайтуды, олардың қауіптілік деңгейін төмендетуді, қалдықтардың түзілу көлемін азайтуға бағытталған технологияларды енгізетін, өнім өндіру (жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету) процесінде түзілетін қалдықтарды қалпына келтіруді жоспарлайтын, осындай қалдықтарды жинау мен дайындауды, тиісті кәсіпорындар мен цехтар салуды жүзеге асыратын, сондай-ақ қалдықтарды қалпына келтіруге арналған жабдықтар өндіруді ұйымдастыратын, қалдықтардың түзілу көлемін азайту және түзілетін қалдықтарды қалпына келтіру үлесін ұлғайту жөніндегі іс-шараларды қаржыландыруға пайлық үлеспен қатысатын кәсіпкерлік субъектілерінің шаруашылық қызметін ынталандыру жөніндегі іс-шараларды айқындайды және жүзеге асырады.

351-бап. Полигондар үшін қолайсыз қалдықтар

Полигондарда көму үшін мынадай қалдықтарды қабылдауға тыйым салынады:

сұйық нысандағы кез келген қалдықтарды (сұйық қалдықтарды);

рекультивациялау кезінде тұрақтандырушы материал ретінде қолданылуын қоспағанда, пайдаланылған тұтастай шиналар және олардың фрагменттерін;

полигон жағдайында жарылғыш, коррозиялық, тотығатын, өрт қауіптілігі жоғары немесе өрт қауіпті болып табылатын қауіпті қалдықтарды;

құрамында жойылуы қиын органикалық ластағыштар бар қалдықтарды;

сумен реакцияға түсетін қалдықтарды;

пестицидтерді;

медициналық қалдықтарды;

қабылдау өлшемшарттарын қанағаттандырмайтын қалдықтарды;

ҚР ветеринария саласындағы заңнамасына сәйкес айқындалған биологиялық қалдықтарды;

пластмасса, пластик және полиэтилен қалдықтарын, полиэтилентерефталат қаптаманы;

351-бап. Полигондар үшін қолайсыз қалдықтар

Полигондарда көму үшін мынадай қалдықтарды қабылдауға тыйым салынады:

макулатураны, картон мен қағаз қалдықтарын;

литий, қорғасын-қышқылды батареяларды;

құрамында сынап бар шамдар мен аспаптарды;

электрондық және электр жабдықтарын;

шыны ыдысты;

пайдаланудан шыққан көлік құралдарын;

шыны сынықтарын;

құрылыс қалдықтарын;

түсті және қара металдар сынықтарын;

тамақ қалдықтарын

351-бап. Полигондар үшін қолайсыз қалдықтар

Тұрмыстық қатты қалдықтар полигондарында қалдықтарды тармақшаларында көрсетілген түрлер бойынша міндетті түрде сұрыптау көзделуге тиіс:

- 01 рекультивациялау кезінде тұрақтандырушы материал ретінде қолданылуын қоспағанда, пайдаланылған тұтастай шиналар және олардың фрагменттерін;
- 02 пластмасса, пластик және полиэтилен қалдықтарын, полиэтилентерефталат қаптаманы;
- 03 макулатураны, картон мен қағаз қалдықтарын;
- 04 құрамында сынап бар шамдар мен аспаптарды;
- 05 шыны ыдысты;
- 06 шыны сынықтарын;
- 07 түсті және қара металдар сынықтарын;
- 08 литий, қорғасын-қышқылды батареяларды;
- 09 электрондық және электр жабдықтарын;

351-бап. Полигондар үшін қолайсыз қалдықтар

Тұрмыстық қатты қалдықтарды (ТҚҚ) сұрыптау қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен тізбеге енгізілген ұлттық стандарттар сақтала отырып жүзеге асырылады.

Жергілікті атқарушы органдар биологиялық ыдырайтын қалдықтардың көмілуін қысқартуға ынталандыру жөніндегі іс-шараларды, оған қоса оларды қайта өңдеу, атап айтқанда компостерлеу және кәдеге жарату әдісімен, оның ішінде биогаз және (немесе) энергия өндіру мақсатында қайта өңдеу жөніндегі шараларды ұйымдастырады.

Биологиялық ыдырайтын қалдықтарды компостерлеу экологиялық және санитариялық-гигиеналық талаптар сақтала отырып жүзеге асырылады.

Қабылдау өлшемшарттарын
орындау мақсатында қалдықтарды
араластыруға
тыйым салынады!

Қалдықтарды сұрыптау
қамтамасыз етілмейтін ҚТҚ
полигонын пайдалануға
тыйым салынады!

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

Коммуналдық қалдықтар

өзгелермен қатар қағаз бен картонды, шыныны, металдарды, пластмассаны, органикалық қалдықтарды, сүректі, тоқыманы, қаптаманы, пайдаланылған электр және электрондық жабдықтарды, батареялар мен аккумуляторларды қоса алғанда, үй шаруашылықтарының аралас қалдықтары мен бөлек жиналған қалдықтары;

егер аралас қалдықтар және басқа көздерден бөлек жиналған қалдықтар өзінің сипаты мен құрамы бойынша үй шаруашылықтарының қалдықтарына ұқсас болса, осындай қалдықтар.

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

Коммуналдық қалдықтар келесі қалдықтарды қамтымайды:

өндіріс

ауыл шаруашылығы

орман шаруашылығы

балық аулау

септиктер мен кәріз желілері

сарқынды судың тұнбасын қоса алғанда, тазарту құрылысжайлары қалдықтары

пайдаланудан шығып қалған көлік құралдары

құрылыс қалдықтары

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

Тұтыну қалдықтарына адамның тыныс-тіршілік әрекеті нәтижесінде түзілген қалдықтар, өзінің тұтыну қасиеттерін толық немесе ішінара жоғалтқан өнімдер және (немесе) бұйымдар, олардың қаптамасы және агрегаттық жай-күйіне қарамастан жарамдылық не пайдалану мерзімі біткен, сондай-ақ меншік иесі өз бетінше физикалық түрде құтылған не тұтыну қалдықтарының қатарына құжатпен аударған өзге де заттар немесе олардың қалдықтары жатады.

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты:

- 01** коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаларды әзірлеуді ұйымдастыру және олардың орындалуын қамтамасыз ету;
- 02** коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын әзірлеу және тиісті жергілікті өкілді органдарға бекітуге ұсыну;
- 03** коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі объектілерді салуға және (немесе) орналастыруға, оның ішінде контейнер алаңдарын және қайталама шикізатты қабылдау пункттерін жайластыру үшін жер учаскелерін бөлу;
- 04** коммуналдық қалдықтарды жою және көму жөніндегі объектілерді салуды қамтамасыз ету;
- 05** осы Кодекске, коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеуге бақылауды, сондай-ақ коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемдерін төмендетуге, оларды қайта пайдалануға, қайта өңдеуге, кәдеге жаратуға дайындау деңгейін арттыруға және көмуге жататын коммуналдық қалдықтардың көлемін қысқартуға бағытталған іс-шаралар мен экономикалық құралдарын әзірлеуді, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік арқылы жүзеге асыру;

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты:

06

коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу қағидаларын бекіту;

07

халық үшін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган әзірлейтін және бекітетін әдістемеге сәйкес есептелген тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге арналған тарифтерді әзірлеу және тиісті жергілікті өкілді органдарға бекітуге ұсыну;

08

тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму жөніндегі операцияларды жүзеге асыратын субъектілер арасында тарифті бөлу тәртібін айқындау;

09

коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды, оның ішінде қалпына келтірілгенге немесе жойылғанға дейін тасымалдау мен жинақтауды көздейтін, оларды жинаудың ұтымды және экологиялық қауіпсіз жүйесін ұйымдастыру;

10

коммуналдық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру және жою жөніндегі қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері үшін қажетті инфрақұрылымды құруды және оның жұмыс істеуін, соның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік арқылы қамтамасыз ету;

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты:

- 11** коммуналдық қалдықтарды басқару кезінде қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету;
- 12** коммуналдық органикалық қалдықтарды бөлек жинауды және оларды қалпына келтіруді, оның ішінде компостерлеу арқылы ынталандыру;
- 13** тұрғылықты жері бойынша тіркелген азаматтардың санын сәйкестендіру мақсатында коммуналдық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру, оның ішінде қайта өңдеу және жою жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін халықты тіркеу туралы мәліметтерге қолжетімділікті қамтамасыз ету;
- 14** бөлек жинауды қоса алғанда, тұрмыстық қатты қалдықтарды жинаудың, кәдеге жаратудың және қайта өңдеудің ұтымды жүйесі туралы халыққа хабар беру;
- 15** қалдықтарды энергетикалық кәдеге жарату объектілерінің иелері үшін қалдықтарды әкету жөніндегі жұмысты ұйымдастыру арқылы іске асырады.

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

Ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты:

коммуналдық органикалық қалдықтарды бөлек жинауды және оларды қалпына келтіруді, оның ішінде компостерлеу арқылы ынталандыру;

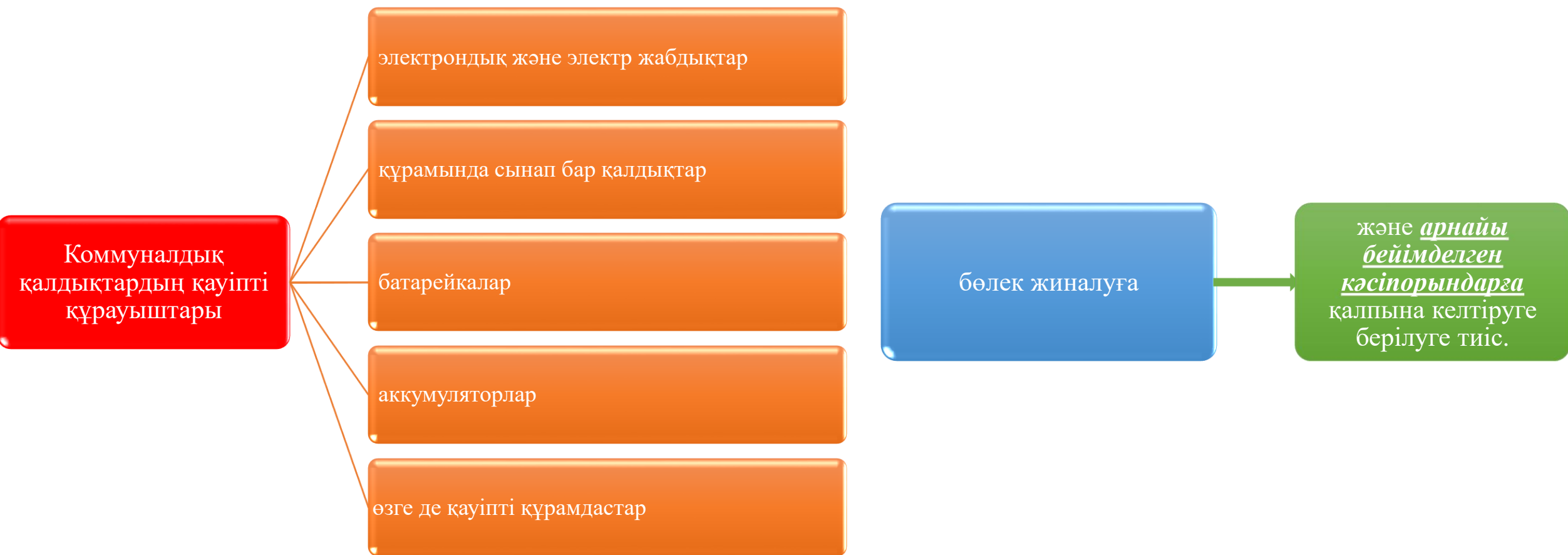
коммуналдық қалдықтарды тұрақты әкетуді ұйымдастыру;

коммуналдық қалдықтарды басқару кезінде экологиялық талаптардың сақталуын қамтамасыз ету;

коммуналдық қалдықтарды санкциясыз жағуды болғызбау және олардың жолын кесу арқылы іске асырады.

365-бап. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы экологиялық талаптар

366-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік-жекешелік әріптестік

**Мемлекеттік-
жекешелік
әріптестік**

Инфрақұрылымды жобалау, салу,
құру, реконструкциялау, жаңғырту
мен пайдалану

және тұрмыстық қатты
қалдықтарды жинау, тасымалдау,
сұрыптау, көму, кездейсоқ
қоқыстарды жою жөніндегі
қызметті жүзеге асыру

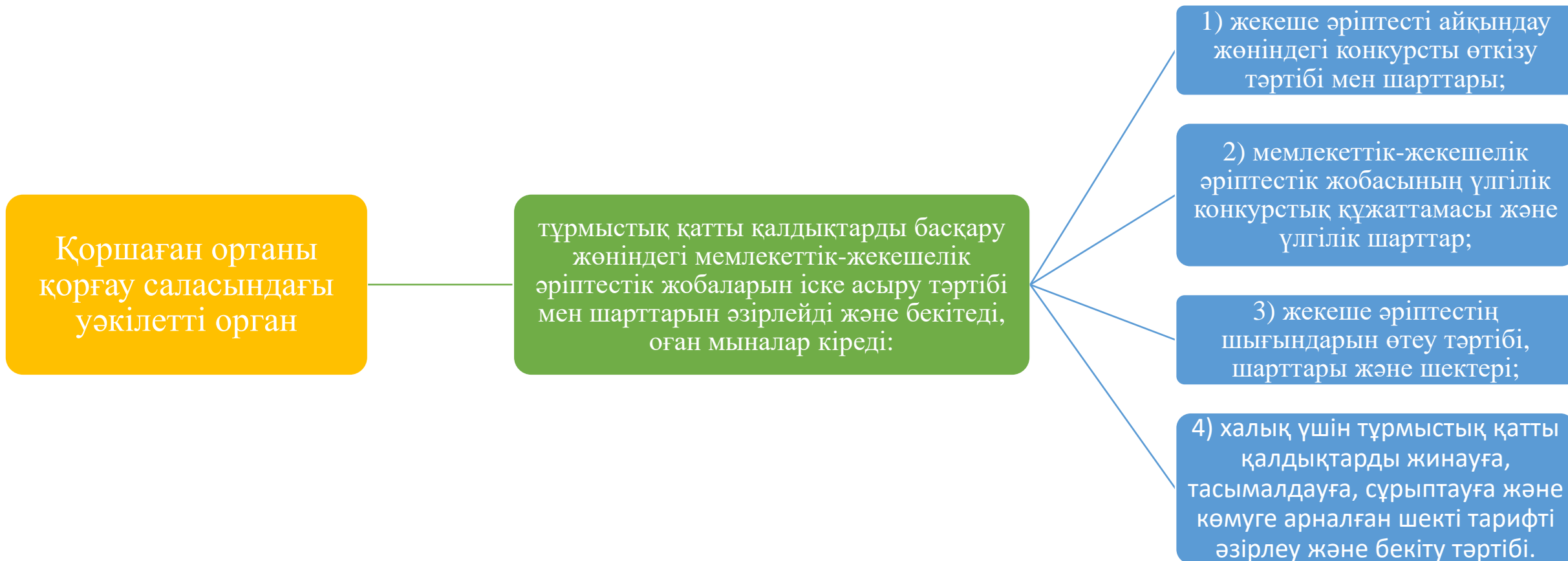
366-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік-жекешелік әріптестік

Кездейсоқ қоқыстарды жою деп оларды жинақтауға немесе көмуге арналған арнайы белгіленген орындардан тыс орналастырылған қалдықтарды сұрыптау, залалсыздандыру, қайта өңдеу, кәдеге жарату немесе көму үшін арнайы бейімделген ұйымдарға жинау, тасымалдау және беру түсініледі.

366-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік-жекешелік әріптестік

366-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік-жекешелік әріптестік

366-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік-жекешелік әріптестік

366-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік-жекешелік әріптестік

Өндірушілердің (импорттаушылардың)
кеңейтілген міндеттемелерінің
операторы

мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасы шеңберінде
халық үшін тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауға,
тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге арналған шекті
тариф пен ағымдағы тариф арасындағы айырманы
өтейді.

Кәдеге жарату төлемінің қаражатын тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару жөніндегі мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларын іске асыру үшін пайдалану осы бапта көзделген ерекшеліктер ескеріле отырып қолданылады. Бұл ретте мұндай жобалар халық үшін тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге арналған тариф есебінен жүзеге асырылатын тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару жөніндегі қызмет үшін ғана қолданылады.

Мемлекеттік-жекешелік әріптестіктің әрбір жобасы үшін тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге арналған шекті тарифтің мөлшерін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган әзірлеп, бекітеді және тиісті қаладағы, аудандағы көрсетілген операциялар бойынша нақты және инвестициялық шығыстарды көрсетеді.

367-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі

Тұрмыстық қатты қалдықтар деп қатты пішіндегі коммуналдық қалдықтар түсініледі.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі (бұдан әрі – орталықтандырылған жүйе) – меншік нысанына және қызмет түріне қарамастан, тұрғын үйлерде не жеке тұрған ғимараттарда (құрылысжайларда) тұратын (орналасқан) және (немесе) өз қызметін жүзеге асыратын және меншік құқығында контейнер алаңдары мен контейнерлері жоқ, сондай-ақ ортақ пайдаланылатын жерде орналасқан, меншік құқығындағы контейнер алаңдары мен контейнерлері бар жеке және заңды тұлғаларды тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау жөніндегі көрсетілетін қызметтермен қамтамасыз ету шеңберінде жергілікті атқарушы органдар ұйымдастыратын жүйе.

Контейнер алаңдары – тұрмыстық қатты қалдықтарды тасымалдауды жүзеге асыратын арнайы бейімделген көлікке арналған кірме жолдары бар, тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау үшін контейнерлер орналастырылатын қалдықтарды жинақтауға арналған арнайы алаңдар.

367-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі

Тұрғын үйлерде тұратын жеке тұлғалар жария шарттар негізінде орталықтандырылған жүйені пайдалануға және жергілікті өкілді орган бекіткен тарифтерге сәйкес қалдықтарды тасымалдағаны үшін көрсетілетін қызметтерге ақы төлеуге міндетті.

Тұрғын үйлерде немесе жеке тұрған ғимараттарда (құрылысжайларда) қызметін жүзеге асыратын заңды тұлғалар мен дара кәсіпкерлер орталықтандырылған жүйені пайдалану кезінде осы Кодекске сәйкес **жергілікті атқарушы органдар** айқындаған, тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын қалдықтарды басқару саласындағы кәсіпкерлік субъектілерімен тұрмыстық қатты қалдықтарды тасымалдауға шарт жасасуға міндетті.

Жеке тұрған ғимараттарда (құрылысжайларда) қызметін жүзеге асыратын заңды тұлғалар мен дара кәсіпкерлер қалдықтарды басқару саласындағы кәсіпкерлік субъектілерінің орталықтандырылған жүйеге жатпайтын көрсетілетін қызметтерін пайдалану кезінде "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" ҚР **Заңына** сәйкес рұқсаттар және хабарламалар тізіліміне енгізілген қалдықтарды басқару саласындағы кәсіпкерлік субъектілерімен тұрмыстық қатты қалдықтарды тасымалдауға шарт жасасуға міндетті.

367-бап. Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі

Орталықтандырылған жүйені жергілікті атқарушы орган осы Кодекстің талаптарына және коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын тұрмыстық қатты қалдықтар нарығының қатысушыларын айқындау бойынша конкурс (тендер) өткізу арқылы ұйымдастырады.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларында өзгеше көзделген жағдайларды қоспағанда, осындай қағидаларға сәйкес келетін және қалдықтардың басқа түрлерін тасымалдауға арналмаған, арнайы жабдықталған көлік құралдарын ғана пайдалануға міндетті.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды өз бетінше әкету кезінде заңды тұлғалар мен дара кәсіпкерлер осы Кодекстің талаптарын сақтауға, сондай-ақ тұрмыстық қатты қалдықтарды қайта өңдеуді және (немесе) көмуді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілерімен шарттар жасасуға міндетті.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері немесе тұрмыстық қатты қалдықтарды өз бетінше әкетуді жүзеге асыратын қалдықтардың меншік иесі мұндай қалдықтардың тұрмыстық қатты қалдықтарды қалпына келтіруді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілеріне жеткізілуін қамтамасыз етеді.

Осы Кодекстің 351-бабында көрсетілген қалдықтарды қоспағанда, тұрмыстық қатты қалдықтарды көму полигонына қалдықтарды тікелей әкету тұрмыстық қатты қалдықтарды қалпына келтіруді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері болмаған немесе осы елді мекендегі осындай субъектілердің өндірістік қуаты жеткіліксіз болған жағдайда жүргізіледі.

404-бап. Төтенше экологиялық жағдай және экологиялық зілзала

Төтенше экологиялық жағдай – антропогендік қызмет немесе әдеттегі табиғи процестер нәтижесінде адамдардың өміріне және (немесе) денсаулығына, табиғи экологиялық жүйелердің, өсімдіктер мен жануарлардың генетикалық қорларының жай-күйіне қатер төндіретін қоршаған ортаның тұрақты жағымсыз өзгерістері болатын аумақ учаскесінде немесе акваторияда туындаған экологиялық ахуал.

Осы тармақтың мақсаттары үшін **халық денсаулығына төнген қатер** деп қоршаған ортаның ластануына байланысты денсаулықтың қалпына келетін бұзылу жиілігінің ұлғаюы түсініледі.

Экологиялық зілзала – антропогендік қызмет немесе әдеттегі табиғи процестер нәтижесінде халық денсаулығының елеулі нашарлауына, табиғи экологиялық жүйелердің бұзылуына және (немесе) өсімдіктер әлемі мен жануарлар дүниесі жай-күйінің нашарлауына алып келген қоршаған ортаның терең орны толмас өзгерістері болған аумақ учаскесінде туындаған экологиялық ахуал.

Осы тармақтың мақсаттары үшін **халық денсаулығының елеулі нашарлауы** деп орны толмас және денсаулықтың өмірмен сыйыспайтын бұзылуы санының артуы, өлім себептері құрылымының өзгеруі және қоршаған ортаның ластануынан туындаған өзіндік ерекшелігі бар аурулардың пайда болуы, сондай-ақ қоршаған ортаның ластануына байланысты денсаулықтың қалпына келетін бұзылу жиілігінің елеулі ұлғаюы түсініледі.

405-бап. Жекелеген аумақтарды (акваторияларды) төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп жариялау тәртібі

Төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп жариялау болжанатын аумақты (акваторияны) зерделеу мақсатында **комиссия құрылады.**

Жергілікті атқарушы органдар мен өзге де мемлекеттік органдар өз құзыреті шегінде **жолданымдары негізінде** комиссия құруға бастама жасауға құқылы:

болжанып отырған қолайсыз экологиялық ахуал аумағында тұрып жатқан тұрғындардың;

ҚР Парламенті мен жергілікті өкілді органдар депутаттарының;

коммерциялық емес ұйымдардың

КОМИССИЯ

01

ДЕПУТАТЫ МҰО

02

ПРЕДСТАВИТЕЛИ
МЭГПР

03

ПРЕДСТАВИТЕЛИ
МОН

ПРЕДСТАВИТЕЛИ МЗ

04

ПРЕДСТАВИТЕЛИ
УП. ОРГАНА В СФЕРЕ
ГРАЖДАНСКОЙ
ЗАЩИТЫ

05

ПРЕДСТАВИТЕЛИ
МИНИСТЕРСТВА
ИНДУСТРИИ И
ТОРГОВЛИ

06

ПРЕДСТАВИТЕЛИ
МСХ

10

ПРЕДСТАВИТЕЛИ
МИНИСТЕРСТВА
ЭНЕРГЕТИКИ И
МИНЕРАЛЬНЫХ
РЕСУРСОВ

09

ПРЕДСТАВИТЕЛИ
МИНИСТЕРСТВА
ТРУДА И
СОЦИАЛЬНОЙ
ЗАЩИТЫ

80

МИО
СООТВЕТСТВУЮЩЕЙ
АДМИНИСТРАТИВНО-
ТЕРРИТОРИАЛЬНОЙ
ЕДИНИЦЫ

07

ЗАИНТЕРЕСОВАННЫЕ
ФИЗИЧЕСКИЕ И
ЮРИДИЧЕСКИЕ ЛИЦА

405-бап. Жекелеген аумақтарды (акваторияларды) төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп жариялау тәртібі

Комиссия айқындау мақсатында материалдарды жинауды және талдауды жүзеге асырады:

болжамды қолайсыз экологиялық ахуалдың *залалын,*
нашарлау мүмкіндігін;

сол немесе өзге дәрежеде тозған
аумақтың шекараларын;

қолайсыз экологиялық
ахуалдың *туындау*
себептерін;

аумақтың
экологиялық жай-
күйін;

01

02

03

04

05

болжамды қолайсыз экологиялық ахуалды *жою бойынша*
қажетті шараларды;

06

туындауына негіз болған факторларды жою
мақсатында қолайсыз экологиялық ахуалдың
салдарын жоюға қажетті құралдарды;

07

қолайсыз экологиялық ахуалдың
туындауына негіз болған
антропогендік қызмет түрлерін

405-бап. Жекелеген аумақтарды (акваторияларды) төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп жариялау тәртібі

Қолда бар материалдар жеткіліксіз болған жағдайда комиссия тиісті мемлекеттік органға қосымша зерттеулер жүргізу қажеттігі туралы ұсыныс енгізеді.

Денсаулық сақтау, білім және ғылым саласындағы уәкілетті органдардың қорытындысымен бірге аумақты зерттеп-қарау материалдары мемлекеттік экологиялық сараптама жүргізу үшін қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға беріледі.

Мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысында аумақты төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп тану немесе танымау туралы тұжырым болуға тиіс.

405-бап. Жекелеген аумақтарды (акваторияларды) төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп жариялау тәртібі

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның мемлекеттік экологиялық сараптамасының оң қорытындысы, сондай-ақ денсаулық сақтау, білім және ғылым саласындағы уәкілетті мемлекеттік органдардың қорытындылары негізінде аумақ:

ҚР Үкіметінің қаулысымен

төтенше экологиялық жағдай аймағы;

ҚР заңымен

экологиялық зілзала аймағы деп жарияланады.

405-бап. Жекелеген аумақтарды (акваторияларды) төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп жариялау тәртібі

төтенше экологиялық жағдай аймағының
немесе экологиялық зілзала аймағының
шекаралары;

төтенше экологиялық жағдай аймағын немесе
экологиялық зілзала аймағын жариялау
мерзімдері;

тиісті аумақтағы қолайсыз экологиялық
ахуалды тұрақтандыру және оның деңгейін
төмендету жөніндегі шаралар не оларды
өзірлеу қажеттігін нұсқау;

ҚР Үкіметінің
қаулысында және
ҚР Заңында к

төтенше экологиялық жағдай аймағының
немесе экологиялық зілзала аймағының
құқықтық режимі;

азаматтарды төтенше экологиялық жағдай
немесе экологиялық зілзала салдарынан
зардап шеккендер санатына жатқызу тәртібі
және оларды әлеуметтік қорғау шаралары
көрсетіледі.

Табиғи ресурстарды қалпына келтіру (молайту), қоршаған ортаның сапасын жақсарту, халыққа медициналық көмек көрсету жөніндегі іс-шаралар сараланған түрде әзірленеді және жүзеге асырылады.

407-бап. Төтенше экологиялық жағдай аймағының немесе экологиялық зілзала аймағының құқықтық режимі

Мемлекеттік органдар және жергілікті атқарушы органдар өз құзыреті шегінде төтенше экологиялық жағдай аймағында немесе экологиялық зілзала аймағында құқықтық режимді және аумақ (акватория) төтенше экологиялық жағдай аймағы немесе экологиялық зілзала аймағы деп жарияланған тиісті нормативтік құқықтық актіде және соған сәйкес қабылданған ҚР мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарында көзделген іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етеді.

407-бап. Төтенше экологиялық жағдай аймағының немесе экологиялық зілзала аймағының құқықтық режимі

Белгілі бір аумақта төтенше экологиялық жағдай аймағының немесе экологиялық зілзала аймағының құқықтық режимі белгіленген жағдайда мынадай шаралар енгізілуі мүмкін:

қолайсыз экологиялық ахуалдың туындауына себепші болған объектілердің қызметін тоқтату не шектеу;

адамдарға тұрақты немесе уақытша тұруға арналған үй-жайларды міндетті түрде бере отырып, оларды тұруына қауіпті жерлерден көшіру;

жануарларға ауырып қалған, қырылу қатері төнген жағдайда көмек көрсету бойынша қажетті іс-қимылдарды жасау;

қолайсыз экологиялық ахуал салдарынан зардап шеккен адамдарға тамақ өнімдерін бөлудің ерекше тәртібін енгізу;

адамдарға, өсімдіктер әлеміне, жануарлар дүниесіне және басқа да табиғи объектілерге жоғары экологиялық қауіп төндіретін кез келген басқа да қызметті жүзеге асыруға тыйым салу немесе шектеу.

қасиеттерінің жиынтығы және (немесе) жай-күйінің ерекшеліктері осы аймақтағы экологиялық жағдайды нашарлатуы мүмкін аса қауіпті (химиялық, радиоактивті, уытты, жарылу қаупі бар, жанғыш, биологиялық) заттарды, өсімдіктерді қорғау құралдарын қызметте қолдануға уақытша тыйым белгілеу;

табиғи орта құрамдастарын қалпына келтіру (молықтыру), қоршаған ортаның сапасын жақсарту жөнінде жедел шаралар қабылдау;

карантин белгілеу және басқа да міндетті санитариялық-эпидемияға қарсы іс-шараларды жүзеге асыру;

келу және кетудің ерекше режимін белгілеу, көлік құралдарының жүрісін шектеу;

жоғары экологиялық қауіп төндіретін деп танылған объектілерді салуға және олардың жұмыс істеуіне тыйым салу;

сауықтыру, курорттық мақсаттағы объектілердің жұмыс істеуіне тыйым салу;

қызметі төтенше экологиялық жағдайды жоюға немесе халықтың тыныс-тіршілігін қамтамасыз етуге байланысты емес жаңа кәсіпорындар мен басқа да объектілерді салуға және жұмыс істеп тұрғандарын кеңейтуге уақытша тыйым белгілеу;

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖАҢА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КОДЕКСІ

418-бапқа сәйкес өтпелі ережелер туралы:

1. Стационарлық көздің және (немесе) жұмыс істеп тұрған I санаттағы объектіде орналасқан стационарлық көздер жиынтығының осы Кодекске сәйкес кешенді экологиялық рұқсатта белгіленген эмиссиялар нормативтерін (мемлекет қоршаған орта сапасының неғұрлым қатаң нормативтерін немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін енгізген кезде) және (немесе) технологиялық нормативтерді сақтауы мүмкін болмаған кезде кешенді экологиялық рұқсатқа қосымша ретінде **10 жылдан аспайтын мерзімге экологиялық тиімділікті арттыру бағдарламасы** келісіледі. Осындай I санаттағы объектіге қатысты экологиялық тиімділікті арттыру бағдарламасын орындау кезеңіне кешенді экологиялық рұқсат алуға өтініш берілген күнге қолданыста болатын экологиялық рұқсатқа және мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысына (ол болған кезде) сәйкес эмиссиялар нормативтері қолданылады.
2. Стационарлық көздің және (немесе) жұмыс істеп тұрған I немесе II санаттағы объектіде орналасқан стационарлық көздер жиынтығының осы Кодекске сәйкес әсер етуге арналған экологиялық рұқсатта белгіленген эмиссиялар нормативтерін (мемлекет қоршаған орта сапасының неғұрлым қатаң нормативтерін немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін енгізген кезде) сақтауы мүмкін болмаған кезде әсер етуге арналған экологиялық рұқсатқа қосымша ретінде **қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспары** келісіледі. Осындай объектіге қатысты қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындау кезеңіне әсер етуге арналған экологиялық рұқсат алуға өтініш берілген күнге қолданыста болатын экологиялық рұқсатқа және мемлекеттік экологиялық сараптаманың (ол болған кезде) қорытындысына сәйкес эмиссиялар нормативтері қолданылады. Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарында қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарының қолданылу кезеңінде объектінің операторы қол жеткізуге тиіс қоршаған ортаға теріс әсер етуді төмендету көрсеткіштері және осындай көрсеткіштерге кезең-кезеңімен қол жеткізу графигі қамтылуға тиіс. Қоршаған ортаға теріс әсер етуді кезең-кезеңімен төмендетудің әрбір тиісті көрсеткішіне қол жеткізілгеннен кейін мұндай көрсеткіш оператор үшін міндетті норматив болады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЖАҢА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КОДЕКСІ

418-бапқа сәйкес өтпелі ережелер туралы:

1. 2024 жылғы 1 қаңтардан кешіктірмей САПАНЫҢ экологиялық нормативтерін әзірлеу және бекіту (бұған дейін гигиеналық нормативтер қолданылады)
2. Осы Кодекстің кешенді экологиялық рұқсаттың міндетті болуы туралы талаптары 2025 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі және 2021 жылғы 1 шілдеге дейін пайдалануға берілген I санаттағы объектілерге және жобалары бойынша 2021 жылғы 1 шілдеге дейін мемлекеттік экологиялық сараптаманың оң қорытындысы берілген I санаттағы пайдалануға берілмеген объектілерге қолданылмайды
3. 2007 жылғы 9 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес 2021 жылғы 1 шілдеге дейін берілген кешенді экологиялық рұқсаттар, оның ішінде оларда көрсетілген технологиялық үлестік нормативтер оларды қолданудың тиісті салалары бойынша ең озық қолжетімді техникалар бойынша қорытындыларға сәйкес келген жағдайда 2031 жылғы 1 қаңтарға дейін өз күшін сақтайды.
4. 2023 жылдың 1 шілдесіне дейін ең жақсы қол жетімді техниканы қолданудың барлық салалары бойынша ең жақсы қол жетімді әдістер туралы анықтамалық кітаптар әзірлеу.
5. 2021 жылғы 1 шілдеден бастап I немесе II санаттағы объектілерге жатқызылған объектілерде қызметті жүзеге асыратын операторлар 2021 жылғы 1 шілдеге дейін алған қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсаттар, эмиссиялар нормативтері осы Кодекске сәйкес осындай Рұқсаттар мен құжаттардың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін не экологиялық рұқсат алынған күнге дейін қолданылады.
6. III санаттағы объектілер осы Кодекске сәйкес қоршаған ортаға әсер ету туралы декларацияны 2021 жылғы 31 желтоқсаннан кешіктірмей ұсынуға міндетті.
7. 2021 жылғы 1 шілдеге дейін пайдалануға берілген объектілерге қатысты осы Кодекстің эмиссиялардың автоматтандырылған мониторингі жүйесінің міндетті болуы туралы талабы 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданылады

Ақпарат көздері, экология саласындағы сараптамалық талқылаулар

